

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 339

15 DE MAIG DE 1996

PREU: 200 PTS

anys lleials a Mallorca

Conferència del Dr. Font i Obrador amb motiu del centenari de la benedicció de l'església de s'Arenal. (Més informació a la pàgina 15.)

Són els alumnes de tres, quatre i cinc anys de l'escoleta d'infants S'Aucellet, de s'Arenal. Hi manquen els petits de fins a dos anys. Dia primer d'abril varen complir els deu anys d'ençà que obriren l'escoleta.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 L'esperit republicà
- 4 L'antifranquisme
- 6 Cartes al director
- 7 Ball de bot
- 8 Mahatma Gandhi
- 9 Espanya, mal negoci
- 15 Centenari s'Arenal
- 19 25 d'abril
- 20 Literatura
- 22 Carn capolada
- 23 Galeria de fantasmes
- 24 Cuina de na Tonina
- 24 Parlem clar i llampant
- 27 Gloses

El rector de s'Arenal va beneir les instal·lacions de Sa Nostra a s'Arenal-Llucmajor a la darrera del mes d'abril passat. Assistiren a la inauguració les autoritats municipals de Llucmajor, alts càrrecs de Sa Nostra i la flor i nata de la societat arenalera.

Aquest equip femení de futbol-sala són les subcampiones de les Balears. Són el Platges Arenal. Quatre d'aquestes jugadores han estat seleccionades per jugar a la Selecció Balear en el campionat estatal de futbol-sala.

Especial dedicat a s'Arenal de Mallorca. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

Dia 4 de maig, l'Associació Juvenil Es Molí, de la Porciúncula, va organitzar una gincana amb solidaritat amb Huamachucho (Perú). Vuit taules controlaven la gincana, que va tenir la participació de cent esportistes i jugadors de s'Arenal.

Recorda! Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent. El país ho necessita.

Juan María Ollora (PNV): **El PNV és un partit sobiranista que no exclou la independència.**

ΩΩΩ

Joan Verger: **La situació interna del PP és un polvorí.**

J. VERGER

ΩΩΩ

Planas Sanmartí: **A Madrid se sap molt poc de nosaltres, els mallorquins, a excepció que som canaris i la capital de l'illa és Las Palmas de Mallorca.**

ΩΩΩ

Ramon Llumà, batle de Solsona (CiU): **El nostre objectiu principal no ha de ser, ni de bon tros, el d'assegurar la governabilitat d'Espanya, sinó especialment el d'augmentar el nivell de sobirania de Catalunya. Donar suport de sortida al senyor Aznar, a més, ens obliga i ens compromet d'una manera especial. La nostra formació ho pot pagar ben car en properes eleccions. La història ens ho retraurà.**

ΩΩΩ

Francesc Cabana, economista: **L'absència de grans empreses —comercials, financeres, industrials— fa impossible el manteniment d'una Borsa de Barcelona de nivell europeu. O que faci ombra a la de Madrid. Aquesta absència treu protagonisme i força política a l'empresariat català.**

ΩΩΩ

Francisco Vázquez, batle de La Corunya: **Si l'Estat vol desaparèixer, allà ell.**

ΩΩΩ

Cándido, periodista: **Espanya és un Estat sense fer. Sempre que hi ha hagut llibertat, ha tendit a separar-se.**

ΩΩΩ

Carles Hèctor Hernández, escriptor: **Escriure, per a mi, és el mateix que quan hom està molt nerviós i pega un crit que el deixa relaxat. Jo quan he escrit la meua pàgina o el meu capítol me qued molt més tranquil. Amb la literatura aconseguec desfogar-me.**

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

• Enguany surt la primera promoció d'estudiants de l'escola pública Els Tamarells de s'Arenal, que ha fet tota l'educació en català i que han estudiat l'anglès i l'espanyol com a llengües estrangeres. Encara que no l'hagin estudiat gaire, l'espanyol és l'idioma que més dominen i que més practiquen. Que no passin pena doncs, aquests que temen que l'espanyol es perdi a s'Arenal.

• El Grup Independent de s'Arenal, que a les darreres municipals no va entrar a l'Ajuntament de Lluçmajor per trenta vots i que lidera en Francesc Ferrer, es planteja seriosament la independència municipal de s'Arenal. Aquests dies, la seva directiva té contactes amb associacions de veïns dels nuclis de població de s'Arenal, tant al municipi de Lluçmajor com al de Ciutat, per ajuntar esforços i aconseguir la creació d'aquest municipi que està a dotze quilòmetres tant de Ciutat com de Lluçmajor.

• Els partits regionalistes i nacionalistes a l'Estat espanyol han aconseguit un munt de vots. Els resultats indiquen: l'1'40% del vot arreu de l'Estat (sense UPV ni PAR, inclosos dins els PP) és regionalista. Un 10% del vots de tot l'Estat (un de cada deu) és per a partits nacionalistes no espanyols, dels quals un 4'3% són per a opcions autodefinides com "independentistes". De manera que no som tant pocs com ells diuen. Tenim 1.774.000 votants nacionalistes i, a més, quasi 700.000 vots independentistes (això fa dos milions i mig de vots no espanyols. De vots regionalistes, dins l'àmbit ideològic d'una major o menor acceptació de l'Estat espanyol, hi ha més de 340.000 vots. Xifres canten!

• Quan plou una mica, la plaça de les Meravelles de s'Arenal s'omple de grans bassots, els jardins estan abandonats i està plena de trileros i gent de mal veure. Això diuen els botiguers de per allà.

• Els edificis de l'Estació Costera de la Ribera, al costat de l'Associació d'Hotelers de s'Arenal, ha estat esbucada, a fi que els gitans no se la fessin seva. Tanmateix l'enderroc ha quedat per allà en terra i diuen que n'Oliver Mateu, el mateix que va fer esbucar la casa de la germana del rei, no fa comptes de netejar el solar. Al mateix indret, les excavadores fan feina per posar els ciments d'una benzineria. Els hotelers han enviat cartes de protesta al batle de Ciutat i han parlat amb el regidor de s'Arenal, que és en Joan Bauçà, de Vilafranca, però no esperen aconseguir res. El gerent de l'associació, que és en Tomeu Martí, està desolat i desencisat ja que els qui comanden no fan gaire cas de les seves protestes. Està d'acord que ens manca un ajuntament a s'Arenal.

• Els alemanys i els holandesos es fan els amos de molts de restaurants a s'Arenal i arreu de Mallorca. N'hi ha que van ben legals, però la majoria no donen factures amb l'IVA, només donen un paperet, tenen el servei sense uniforme perquè empen familiars i amics que no estan assegurats, la majoria fan feina mig any i fugen amb els doblers que poden deixant penjats els proveïdors. Convindria que els qui comanden els inspeccionassin més sovint.

• Les universitats dels Països Catalans feren el passat dia 30 d'abril un homenatge a Miquel Martí i Pol. Convidats pel BEI (Bloc d'Estudiants), anaren a la UIB a recitar poesies n'Antoni Nadal, en Bartomeu Fiol, en Vidal Ferrando, en Jaume Pomar, el nostre col·laborador Miquel López, en Biel Florit, en Biel Mesquida i altres que no recordam.

• Dia 30 de maig a les 22 hores, al Teatre Principal, hi haurà l'estrena de *Cadàver*, una peça de teatre mallorquí modern, l'autor de la qual és el nostre col·laborador Miquel López Crespi. Serà inter-

pretat per la Companyia Taula Rodona, que dirigeix en Bernat Pujol. Hi haurà representacions fins el 9 de juny.

• Tothom ho diu: "Espanya ens roba. Feim quinze hores de feina i els guanys són pocs." Independents i federats amb Catalunya i València seriem la nació més rica de tot el continent. Els nostres comerciants i hotelers ens ho comenten: "Estam cansats d'haver de fer feina quinze hores per mantenir Castella, Extremadura i Andalusia." "Ells m'han fet separatista", em comentava l'altre dia un botiguer arenaler empenyat. I és que els lectors de *L'ESTEL de Mallorca* obren els ulls. De cada dia els tenen més oberts.

• Instruccions secretes a tots i cada un dels corregidors: "*Pondrá el mayor cuidado en introducir la lengua castellana a cuyo fin dará las providencias más templadas y disimuladas para que se consiga el efecto sin que se note el cuidado.*"

• "La llengua i la història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble." (Angel Guimerà)

• Tots les submissions i totes les guerres es fan pels doblers. Els exèrcits són màquines infernals creades per robar i matar.

• Els únics exèrcits decentes són els de les nacions petites, que defensen el seu territori i no surten mai a fora en pla de conquesta. D'això, en sabem molt els mallorquins i els ciutadans d'altres petits països europeus." (Mateu Joan) Ω

MALLORCA BALLA A EL DORADO

Dia 15 de juny

GRAN FESTA DE BALL MALLORQUÍ

A càrrec de les escoles de Ball Mallorquí

Organitzat per la Revetla de Sant Antoni i patrocinat per El Dorado

Concentració a les 16,00 i cercaviles per dins el recinte d'El Dorado.

Presentació General i seguidament actuació de les escoles.

A les 22,00:

GRAN BALLADA POPULAR A CÀRREC DE SA REVETLA

Convidam tot Mallorca a aquest dia de germanor.

NOTA: Com a conseqüència del rebombori causat per les columnes Han dit..., De bona font, Sabieu què...?, Forasterades, Pugen i Davallen, i davant possibles demandes judicials, d'ara endavant es responsabilitzen d'aquestes seccions Josep Palou i Jaume Sastre.

Planas Sanmartí, periodista: **El que més li agrada a Jaume Santandreu és escandalitzar. Però, gràcies a Déu siguin dades, Jaume no escandalitza ni a Ell. Només a quatre que pixen aigua beneïda.**

ΩΩΩ

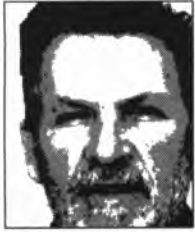
Raül del Pozo, escriptor: **Els reis d'Espanya, des de Felipe II a Felipe V, van jurar no interferir en les lleis, costums i governs de Portugal i de Catalunya. Després els van moldre a impostos, van reclutar en aquestes terres soldats per a les guerres imperials i van pressionar sobre les seves lleis. Portugal va aprofitar la revolta de Catalunya per escapar-se quan el Conde-Duque de Olivares va reclamar ajuda portuguesa per esclafar la revolta catalana.**

ΩΩΩ

Damià Pons, responsable de cultura del CIM: **Vull subvencionar empresaris del cinema que emetin pel·lícules en català. (...) També m'agradaria establir de forma generalitzada ajudes per a publicacions periòdiques en llengua catalana, com les de la premsa forana. La meua intenció és fer una proposta als ajuntaments, concretament a la seva xarxa de biblioteques. Totes aquelles publicacions en llengua catalana a les quals els municipis es volen subscriure rebran per part del CIM el 50% del seu cost a fi d'incentivar la presència de publicacions periòdiques en llengua catalana fetes aquí o fora de l'illa.**

ΩΩΩ

Miquel Serra, director del *Diari de Balears*: **Fa deu anys no hi havia la consciència que parlàvem català amb les modalitats de la llengua mallorquina, però ara sí. Hi ha una gent que encara reivindica que la seva llengua és la mallorquina, independentment del català, però això és una cosa que va contra natura i el temps els passarà per sobre. Tal volta l'aparició del *Diari de Balears* ja és un fet suficient per dir que nosaltres parlem català.**

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

Els crims contra la humanitat de l'Església Romana (I)

Per suposat, Déu no existeix. I el Déu dels teòlegs i dels metafísics va morir al segle XVIII per incompatibilitat amb la Ciència moderna. Precisament, una de les proves de la impossibilitat de l'existència de Déu ve donada per la contradicció entre el concepte de Déu i els crims contra la Humanitat fets per l'Església de Roma, dita Catòlica. M'avança a dir al lector suspicax que aquest article no és el començ d'un tractat de crítica Metafísica. Ni és, tampoc, cap mena de clam intempestiu pel desastres de la Història. Certament, és una denúncia d'uns actes criminals, però amb l'objectiu de fer palès que la malícia de la Institució que els duagué a terme no ha desaparegut, i és present als nostres dies. Entenc que per a nosaltres, catalans, la Institució representa encara ara un important obstacle per a la represa de l'esperit republicà i de la consciència nacional, i una amenaça larvada permanent.

A vegades, alguns escriptors pseudo-escèptics i ampullosos fan servir la frase que "els vencedors són els qui escriuen la Història", donant a entendre que disposem de poques garanties sobre la veritat històrica. Però, benhauradament, la realitat és tota una altra. En efecte, la historiografia moderna ha demostrat a bastament unes especials dots per a reconstruir amb fidelitat gairebé qualsevol capítol de la Història de la Humanitat. I el resultat d'aquestes investigacions —quan són fetes a Centres amb tradició científica moderna— mostren la falsedat i buidor de la frase a què me referia en un principi. Les "històries" escrites pels vencedors passen pel sedàs de la crítica i, de la cernuda, només en queda el gra de la història. No només queda palesa la inutilitat dels intents de manipular la història per part dels vencedors, sinó que, a més, les pròpies hagiografies dels tirans són una magnífica peça per a reconstruir la veritat històrica. **Velis nolis, l'hagiografia esdevé un testimoni de càrrec contra el criminal.** Per posar un exemple molt notable, citaré el llibre *La fe triunfante*, del jesuïta mossèn Francesc Garau, editat a Ciutat de Mallorca a l'any 1691. L'anàlisi del text ens duu a l'acusació de

1r CRIM. CONTRA LA LLIBERTAT DE CONSCIÈNCIA. El llibre de mossèn Garau és una exposició sistemàtica i deta-

llada de les pràctiques criminals que va menar la Inquisició del "regne de Mallorca" contra els descendents dels jueus —els anomenats xuetes— per unes suposades cerimònies religioses que simbolitzaven la conservació de la fe en el judaisme. Se'ls acusava de practicar d'amagat la religió jueva. Els autos de fe tenien per motiu formal l'anorreament definitiu de qualsevol rebrot de judaisme a Mallorca. *La fe triunfante* volia ésser un himne al "triomf" de la fe catòlica romana sobre la fe jueva. L'encapçalament del llibre, amb lletres grosses, diu que amb "quatre autos... han sortit vuitanta-vuit reus, i de trenta-set relaxats solament hi va haver tres pertinaços." Deixant de banda els qui moriren en els processos de tortura, tres —"pertinaços" en la fe jueva— varen ser condemnats a morir a la foguera en bàrbar espectacle públic, a l'anomenat "Fogó dels jueus". He de citar aquí, **per retre homenatge a aquells innocents i per reivindicar la seva memòria, Rafael Valls i Major —"saboner d'ofici, que era com el Rabí de tots ells..."— que va aguantar heròicament i impassible tots els ultratges i suplicis contra ell i els seus companys.** I perquè consti **aquí com a denúncia de la malvestat catòlica romana, reproduesc les paraules del jesuïta: "Ni li bastà a En Valls l'estoica insensibilitat afectada... Mentre arribava solament el fum, era una estàtua; però en arribant la flama es defensà, es cobrí i es revinclà com va poder i fins que no va poder més. Estava gras com un porcellot de cria i s'encengué a l'interior de manera que encara que no arribaven les flames, les seves carns cremaven com un tió i tot rebentant per en mig li varen caure les entranyes com a En Judes. Crepuit medius & difusa sunt omnia viscera eius Actuun. 1.18."**

Informació i comentaris:

1. L'exemplar de *La fe triunfante* correspon a una reedició de Herederos J. Tous, feta a 1931, arrel de la proclamació de la República. **A veure, benvolgut Mateu Joan, si L'ESTEL seria capaç de fer justícia i llençar una nova edició del maleït llibre. I fer un acte de memorial en desgreuge dels jueus catalans. Per altra banda, els crims contra la Humanitat no prescriuen.**

No deixa de ser una paradoxa de la Història: Jame tens els

agents de l'Església Romana retirant i destruint els exemplars de *La fe triunfante*, i els republicans reeditant la confessió de l'inquisidor. Com deia l'editor del 31: "Obra esgotada des de fa molts d'anys, desapareguda de les llibreries i fins i tot de les biblioteques, era difícil, impossible per a la majoria, poder-la llegir."

2. Contra la il·lusió d'aquells que volen tenir innocent la seva ànima romana: No és el cas que el zel catòlic del jesuïta fos una excepció; no, de cap manera. El cabronàs de Garau era un simple peó de l'Imperi de Terror muntat per Roma a tota l'Europa catòlica, o sigui, el Sud. Al Nord, feia temps que En Martí Luter havia trencat la cadena romana enarborant justament la bandera de la llibertat de consciència del cristià. No hi ha justificació possible per als romans. Si Déu existís, serien condemnats a l'Infern.

3. El nucli central de l'argumentació del botxí En Garau no ha estat invalidat per les autoritats de Roma. Momentàniament, Roma ha renunciat a la destrucció física a la manera dels autos de fe. Però, ara mateix, **Roma manté oficialment i expressa el dogma de la infal·libilitat del Papa en matèria de fe i de moral.** El Romà diu que té la inspiració de l'Esperit Sant a l'hora d'enunciar les declaracions morals. El Romà no solament declara summament pecaminós l'avortament voluntari —tant si són creients romans com si no—, sinó que, a més, no renúncia a la tradició mil·lenària romana de castigar amb penes físiques terrenals les pecadores. Així, posat que de moment no les pot torturar ni mutilar, proposa que el braç seglar les carregui amb penes de presó i d'altres.

4. No són pocs els catòlics romans catalans que per salvar la seva animeta raonen i volen entendre que aquests crims contra la Humanitat són coses desgraciades fruit d'altres èpoques ja passades. "Són coses de guerres de religions", diuen. S'aferran al concepte de "desastres de la guerra", per fer referència a la violència desfermada durant la guerra civil "espanyola". No s'atreveixen a mirar la realitat històrica: l'Església de Roma va declarar la guerra ideològica bruta contra la República, va signar una estreta aliança amb el feixisme i va declarar com a "cruzada" la sublevació militar del 36 contra la legalitat republicana. (Continuarà) Ω

VINE !!!
PROVA LES NOSTRES TAPES
TASTA LES BROQUETES MÉS BONES
MENJA'T ELS ENTREPANS MÉS SABOROSOS
I SI TENS UN DESIG ESPECIAL...
CONSULTA LA CARTA
"POTS SUSPIRAR"

OBERT LES 24 h !

c/ Trasimen, 24 • Tel. 26 31 23 • s'ARENAL

DESTIL·LERIES

MOREY

AM

FÀBRICA DE LICORS

c/ 16 de juliol, 54

Polígon Son Castelló

Tel. (971) 75 67 07 - 75 69 79

Fax (971) 75 00 33

07009 PALMA DE MALLORCA

Aquesta és
l'autèntica
ESTRELLA
de Manacor

OPTICA ARENAL

J. J. AMENGUAL Diplomats per la Univ. de Barcelona

ELS OFEREIX LES MILLORS OFERTES
EN LENTS GRADUADES I MONTURES
PERQUÈ VOSTÈ NO HAGI DE BAIXAR A PALMA

- ULLERES DE SOL GRADUADES vidres inclosos 11.500 PTA
- MONTURES SENYORA I SENYOR des de 3.900 PTA
- ULLERES GRADUADES vidres i montures incloses 7.500 PTA
- LENTS PROGRESSIVES BLANQUES el parell 22.850 PTA
- LENTS DE CONTACTE DE COLORS cosmètiques 15.000 PTA

SEMPRE AMB UN SERVEI PERSONALITZAT PER
ÒPTICS-OPTOMETRISTES FENT-LI LES REVISIONS
ÒPTIQUES TOTALMENT DE FRANC

PREUS ESPECIALS PER A LA GENT GRAN

c/ Berlín, 11 (davant balneari 1)
Tel. 49 00 61 • S'ARENAL (Mallorca)

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). II part

Anys 60-70: la lluita contra la reaccionària "cultura" del franquisme (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

"En general, l'art és una expressió de la necessitat que té l'home d'una vida harmoniosa i completa, és a dir, de la seva necessitat d'aqueixos grans béns de què ha estat privat per la societat classista. Aquesta és la raó per la qual de tota obra realment creativa forma part una protesta contra la realitat sigui conscient o inconscient, activa o passiva, optimista o pessimista. Tota nova tendència artística comença amb la rebel·lió." (L.D. Trotski: Art i Política en la nostra època [1938])

Lluitàvem per anar bastint una cultura autènticament popular i antifeixista

Havíem llegit *La Mare* de Gorki comprada d'amagat a les golfes de qualsevol llibreria progressista de Palma o Barcelona. Contemplàvem *Octubre*, *La Vaga*, *El Cuirassat Potemkin*, d'amagat. Ens interessava el realisme experimental i combatiu de l'equip "Crònica" valencià (autèntics hereus de Renau), les provatures de "Criada 74" a Ciutat. Els escrits sobre literatura i art de Karl Marx, Trotski, Lenin o Raoul Vaneigem (els situacionistes francesos) anaven formant la nostra universitat d'estil. No cal dir que no ens interessava gens ni mica —de no ser per blasmar en contra seva— l'estètica i concepció del món d'Ortega i Gasset, Miquel Villalonga, Nietzsche o l'esteticisme de D'Annunzio o d'Oscar Wilde. Si avui dia diguéssim a molts dels nostres pretesos mestres de la crítica, a alguns "selectes" comissaris d'editorials nostrades o principatines, que les seves "excelsos" opinions literàries, la "genialitat" de llurs pretensioses afirmacions, no deixen de ser més que esquifida filosofia feixista una mica descafeïnada per allò que l'elitisme reaccionari no està gaire ben vist, ens acusarien —ja ho han fet i ho fan sovint— de ser radicals ideòlegs del marxisme. Però en el llibre d'Adolf Hitler *La meua lluita*, en la pràctica imperialista i racista del III Reich hitlerià, hi havia molt d'excelsitud nietzschiana, de la teoria de l'art per l'art d'Oscar Wilde o del pansit esteticisme d'annuncià, de la burda concepció dels senyors i els seus servents dient que "el meu únic compromís és amb la ploma".

Cinc dificultats per a escriure la veritat

Els forns dels camps d'extermini nazis s'encenien sovint amb conceptes en contra del compromís de l'art amb el poble (la qual cosa el nazisme i el feixisme consideraven bolxevisme aplicat a l'estètica). Avantguardistes d'Àlemanya, Itàlia, Espanya, de tot Europa, anaren als forns crematoris nazis juntament amb jueus, comunistes i demòcrates. La lluita per la defensa d'una cultura d'esquerres, per un realisme lligat a la necessitat de remoure la somorta societat de classes que ens oprimia, anava i va estretament lligada al combat pel pro-

Garaudy, Ernst Fischer, entre molts d'altres, des de posicions marxistes havien teoritzat sobre la necessitat d'un tipus de realisme allunyat tant de l'escolàstica dels crítics d'art al servei de la superestructura ideològica del capitalisme, com de les normes que a través dels servils impartia la nova burgesia "roja" que havia arribat al Poder a l'URSS exterminant els autèntics bolxevics, els anarquistes, els nacionalistes revolucionaris o, simplement, els artistes sense partit.

Llegint i estudiant els resultats de la polèmica i de la forta lluita cultural que s'establí entre formalistes i revolucionaris a

tinuades campanyes d'alfabetització posaren l'escriptura i els llibres, la música i el teatre, la poesia i la novel·la a l'abast de masses immenses fins aleshores privades del gaudi de la producció cultural de la humanitat. Sorgien fornades d'escriptors d'origen pagès i proletari que qüestionaven el poder que els intel·lectuals conservadors exercien damunt la reproducció de la ideologia dominant; les campanyes en contra de les supersticions religioses, la desaparició dels reaccionaris textos d'història o de filosofia a escoles i universitat, trasbalsaven completament el control ideològic de les classes dominants russes).

Els revolucionaris sempre ens hem considerat hereus dels aspectes més progressistes de la cultura mallorquina i mundial.

grés de la humanitat. Bertolt Brecht, al seu treball *Cinc dificultats per a escriure la veritat*, deixava constància d'unes normes que per a molts de nosaltres serien vàlids suggeriments a seguir davant l'aclaparador feixisme que ens dominava (els quaranta anys de dictadura burgesa sota la dominació del general Franco). Deia Brecht: "Aquell qui vol combatre la mentida i la ignorància i escriure la veritat, ha de vèncer almenys cinc dificultats. Li cal el coratge d'escriure la veritat, quan arreu l'ofeguen; la intel·ligència de descobrir-la, quan arreu l'amaguen; l'art de fer-la manejable com una arma; el judici per a triar aquells dins les mans dels quals serà eficaç; l'astúcia per a propagar-la entre ells".

Contra la burgesia "roja" (la burocràcia russa)

Al final de la II Guerra Mundial Jean-Paul Sartre, Roger

l'URSS (anys 1934-1946) ens adonàvem de les mancances i debilitats del marxisme vulgar en aquest camp. Ja molt abans de 1936 la naixent burocràcia soviètica havia anat exterminant tot allò de creatiu que hi havia dins la revolta cultural que s'esdevengué arran de la Gran Revolució del disset. Els futuristes tengueren molt mala premsa, les organitzacions del Proletkult (per un Art Proletari) foren sistemàticament atacades pels funcionaris de cultura tradicional (Jdànov) del nou sistema. De cop i volta tota la intel·lectualitat burgesa i tsarista es convertí de la nit al dia en "comunista". Però el funcionariat del tsar no era revolucionari. Isaac Deutscher i altres historiadors de la Revolució Russa expliquen que aquesta "conversió" al bolxevisme el que pretenia de debò era barrar el pas a la revolta que s'estenia en contra de la cultura reaccionària (repetides i con-

"Desagradar els posseïdors vol dir renunciar a posseir" (Brecht)

Una aferrissada lluita d'interessos i de concepcions s'establí dins del camp de la cultura. Els nous funcionaris aturaren les experimentacions de Meyerhold en teatre (el gran director seria assassinat per Stalin en els anys quaranta); Bàbel fou sistemàticament perseguit fins a la mort; Maiakovski optà per suïcidar-se; el cineasta Eisenstein hagué de canviar radicalment tota la seva concepció del fet cinematogràfic per a poder continuar treballant (salvà la vida d'aquesta manera); en arquitectura, els constructivistes (El Lissitski), entre altres, no pogueren portar a terme les seves revolucionàries idees de modificar l'arquitectura tradicional (el piset unifamiliar, l'escola militarista, l'esbarjo gregari i de masses manipulades)... Brecht ja ens havia advertit de les dificultats en què es trobaria qui no s'inclinà davant dels poderosos, l'artista que no volgués enganyar els dèbils. Escrivia: "Naturalment, és molt difícil no inclinar-se davant els poderosos i molt profitós enganyar els dèbils. Desagradar els posseïdors vol dir renunciar a posseir. Declinar la glòria entre els poderosos significa sovint declinar tota mena de glòria".

En el camp estrictament polític, amb l'extermini físic del trostquisme també desapareixia el component de democràcia de base del bolxevisme, tots els aspectes de lluita internacional (la concepció de revolució mundial que hi havia en el pensament

Miquel Bezares, escriptor: A Mallorca manquen consumidors de literatura.

ΩΩΩ

Ramon Llumà, batle de Solsona per CiU: La història ens retraurà el pacte amb el PP. (...) Pens que, no atorgant-li el nostre vot el dia de la investidura, a canvi d'acords puntuals, hauríem aconseguit fites molt més elevades. D'una banda hauríem obligat el Partit Socialista a mullar-se, sobretot tenint en compte que, a hores d'ara, els menys interessats en el fet que hi hagi noves eleccions són ells. I de l'altra, davant del previsible govern popular, podríem anar fent valer la nostra clau dia rera dia, sense estar subjectes al vot d'investidura.

ΩΩΩ

Miquel Julià, escriptor: L'autofòbia política, cultural i lingüística, ve't aquí l'endèmia més estesa i ficada al nostre poble per un caciquisme localista i sucursalista que desprestigià tots els trets de la mallorquinitat i els seus títols d'identitat, sobretot de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i enfonsà el poble en la incultura, la submissió i la passivitat en profit dels interessos caciquils (...) Corregir tal anomalia és l'obligació de tots i també del president Soler i el seu Govern, cosa que no tindrà fàcil per mor del napalm i els explosius que li tiraran damunt els mateixos que socorren tot intent cultural durant els esmentats dotze anys.

ΩΩΩ

Lluís Maicas, escriptor: Els nacionalistes de les Illes poden discrepar, amb tot el dret del món, de molts d'aspectes de la política de l'actual govern i de l'actual president, Cristòfol Soler, però en la defensa del nostre malferit patrimoni, cultural i lingüístic, s'haurien d'arreglar amb qui propugna un objectiu compartit i que, a més, és l'únic que el pot fer prosperar.

original de Marx, Engels i Lenin). La revolució soviètica esdevenia en mans de Stalin un fet específicament rus oblidant l'internacionalisme congènit del pensament marxista. Cap al 1936-37, coincidint amb l'època dels grans processos de Moscou (l'extermini de la vella guàrdia bolxevic, l'afusellament –tret de Trotski que seria assassinat a l'exili– de la direcció del partit que havia fet la revolució i havia guanyat la guerra als blancs: Zinòviev, Radek, Bukharin, Rakovski, Tomski, etc), es consolidava arreu de l'URSS i quasi a tot el món el marxisme vulgar.

El marxisme vulgar no pretenia l'enderrocament de la societat de classes

Dèiem marxisme vulgar del que no pretenia l'enderrocament de la societat de classes; dels apologetes d'una societat que consentia l'atur, la propietat privada dels mitjans de producció i que en música, pintura, literatura, cinema i escultura enlairaven exclusivament les troballes burgeses del segle XIX (la novel·la de Balzac o Tolstoi, per entendre'ns, els retrats clàssics de nobles i aristòcrates, el paisatgisme europeu apte per a posar en les sales d'estar de les cases

benestants de l'època). Els marxistes vulgars –diguem els pretesos teòrics que anaven rere els PCs oficials, des del PCUS al carrillisme espanyol o al PC francès dominat per l'esclerosi d'un Marchais– mesclaven les exigències simplement conjunturals de la lluita popular amb les condicions específiques de la creació artística. Confonien una necessària estètica de ruptura i compromís amb la teoria del coneixement. Engels definia a la perfecció allò que caracteritza l'objectivitat: "La realitat tal com és, sense cap afegit estrany". Dins del camp de les ciències exactes les coses van així. En efecte, la veritat científica s'obté quan s'elimina de la nostra representació del que és real tot signe particular de subjectivitat. Però aquesta definició no pot ser portada del camp de la teoria del coneixement fins al de l'estètica sense perill de caure en greus errors. La realitat científica permet l'absència de l'home; en canvi, la realitat artística exigeix la seva presència.

Els especialistes de la cultura: cans guardians del sistema capitalista

Cap a l'any seixanta-vuit pensàvem –pensam!– que el món

Bertolt Brecht.

estava per a ser bastit de nou damunt unes bases de justícia social i igualtat. Quantes vegades no ens varen semblar radicalment revolucionàries les consignes de Llibertat, Igualtat i Fraternitat propugnades per la Revolució Francesa i els jacobins. Aleshores ja havíem intuït que el poder econòmic de les multinacionals, la fam del Tercer Món, l'espoliació sistemàtica de les riqueses de mitja humanitat, no eren possibles tan sols mitjançant la força dels exèrcits i la repressió pura i simple a l'estil de la guerra del Vietnam o d'Algèria. Per a man-

tenir la injustícia a escala nacional i internacional eren necessaris els especialistes de la ideologia (els cans guardians, era el títol d'un dels nostres llibres de capçalera, escrit pel malaguanyat Paul Nizan i dedicat al nefast paper d'alguns intel·lectuals en la reproducció de les idees culturals, polítiques o religioses de la classe dominant). Antonio Gramsci analitzava el paper dels intel·lectuals (*l'intel·lectual orgànic*) en la societat de classes i ens demostrava com cada classe o fracció de classe tenia a la seva disposició els reproductors de les seves respectives ideologies. Sacerdots, crítics d'art, mestres, escriptors, poetes, militars, etc –tot home o dona amb una concepció del món determinada– esdevenien *intel·lectuals*: establien les línies de la lluita d'idees dins cada societat concreta, defensant les concepcions que més afavorien els privilegis de cada sector, promocionant uns artistes, silenciament els altres, sempre d'acord amb els seus interessos i en benefici de llur classe.

Lluita permanent contra les concepcions de la reacció dins del camp de la cultura i les idees

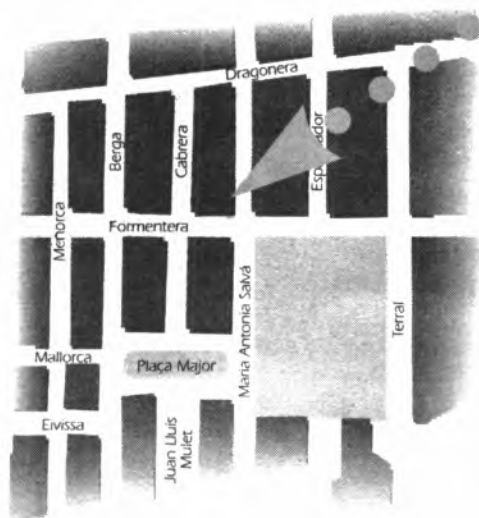
Aquesta lluita cultural i ideològica que havia estat teoritzava

per György Lukács, el mateix Bertolt Brecht, Maiakovski, Gorki, Neruda i mil altres creadors i teòrics del fet artístic, desplegava les seves potencialitats al nostre davant ben lluny de l'estretor de l'escolàstica de l'*art per l'art* que defensaven els servils de la burgesia o els agents de la burocràcia estalinista (ambdues escoles culturals coincidien en la defensa de la mateixa estètica i objectius: barrar el pas a tot el que fos autènticament revolucionari en el camp de la música, la pintura, la literatura, etc).

Nosaltres, habitants de l'univers tancat de la dictadura, començàvem a ser conscients de la comercialització de l'art en mans dels negociants. Si a l'URSS la censura era exercida pels comisaris del PCUS, aquí la mateixa funció era realitzada per pretesos crítics d'art i de literatura, pels propietaris de les sales d'exposició, pel comissariat que controlava els llibres que s'havien d'editar. S'havia perdut el concepte humà i revolucionari de l'art, i tot objecte artístic (pensar en Van Gogh o Picasso, en Cézanne o Matisse) esdevenia una mercaderia més sotmesa a l'implacable llei capitalista de l'oferta i la demanda. Ω

Per estar més a prop de Vostè

hem obert una nova oficina a:

"SA
NOS
TRA"

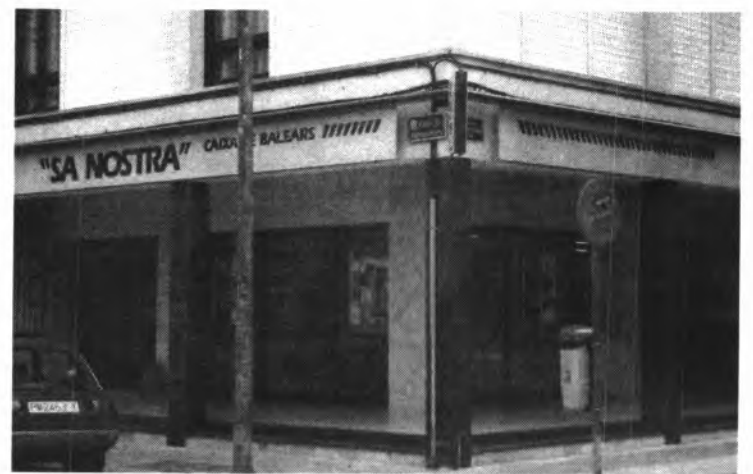
CAIXA DE BALEARS

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

OF. 181 MERCAT DE S'ARENAL
M. Antònia Salvà, 71
Tels 44 01 02 - 44 00 76
S'ARENAL-Llucmajor

DOTADA DE CAIXER AUTOMÀTIC

Al carrer M. A. Salvà, de s'Arenal-Llucmajor, hem obert ara.

Al carrer Milà, de s'Arenal-Ciutat, obrirem l'any 1967

CARTES AL DIRECTOR

Som diferents, i no poden ésser iguals!

Molts són els espanyols no integrats a Mallorca ni a la nostra realitat, gran part d'aquesta no adaptació es deu a les diferències d'ésser i d'actuar que hi ha entre el nostre poble i el poble espanyol.

Mentre nosaltres tenim una llengua i estam a la nostra terra, a molts de llocs ens és negat l'ús amb l'afirmació que no ens entenen, els espanyols fan servir la seva llengua amunt i avall sense problemes "porque aquí estamos en España".

Mentre que, aquí, tenim uns balls que són un símbol d'unió i d'alegria d'un poble que ho comparteix tot, els espanyols ballen flamenc i fandangos, plens de crits d'histeria, de ball individual i de xuleria.

Mentre ells no saben viure sense les seves curses de braus, nosaltres rebutjam aquestes festes salvatges.

Mentre el nostre poble és tranquil, treballador i solidari, ells són tot el contrari, poble guerrer, mandrós i individualista.

Quan nosaltres anam per les coses segures, ells són homes d'extrem.

Mentre nosaltres demanam, ells criden.

Mentre nosaltres, allà on hem anat, sempre hem intentat aprendre el bo i millor, ells no han après mai res, essent el seu únic objectiu robar riqueses i instal·lar el seu imperialisme caduc.

I és que ens separa una llengua, uns costums i unes tradicions totalment diferenciades.

Per més que es vulgui, tot el món tendeix a agrupar-se per afinitats o similituds.

I ens preguntem si cada grup ideològic o poble vol defensar la seva identitat, tenint dret a associar-se i autodeterminar-se. Per què aquest dret no es concedeix a la nostra nació? *Palestra* Ω

Boicot a Progrés o decadència?

Las Provincias és un pamflet (ells diuen que són un diari) blavero-feixista al servei de tota l'extrema dreta valenciana. Són els desgraciats que justificaven els assassins de Guillem Agulló, els que diversos cops el van assenyalar, amb fotos i dades com el lloc on treballava, fins que va ésser assassinat "en estranyes circumstàncies". És un pamflet perseguidor incansable del moviment independentista i del Kasal Popular, criminalitzador del jovent i de l'esquerra en general, sempre al costat dels rics, la policia i els "bons ciutadans". Aquests nazis i la nazi de la seva directora (María Consuela Reina) tenen una secció anomenada "El cabinista" on aquests "bons ciutadans" deixen anar els seus "bons desitjos" cap al moviment juvenil, obrer i independentista, i aquests són publicats. Aquest secció té un telèfon a cobrament revertit que paguen ells. I per començar no estaria gens malament que la gent vagi trucant sempre des de cabines telefòniques i deixant el telèfon despenjat. Si podeu, truqueu en colles i bloquegeu les línies... No cal que digueu res, només cal que deixeu el telèfon despenjat. És la primera resposta, que comencin a pagar.

Truqueu al 900.500.815, Paguen ells! Lluita contra el feixisme, indiferència és complicitat! Ω

Alabances

Senyor director:

És una sort poder comptar amb un mitjà de comunicació com el que vostè dirigeix, ja que, fins i tot avui en dia, és difícil trobar qui et publiqui el que un vol sense cap mena de condició o manipulació.

Seccions com "L'antifranquisme a Mallorca", de Miquel López Crespí, ens permeten contemplar i analitzar la nostra història sota una òptica molt diferent a la que sempre ens han mostrat.

També voldria ressaltar l'interès que mostra el seu diari pels diferents aspectes de la cultura popular mallorquina, és a dir: entrevistes i comentaris sobre grups de teatre, ball de bot, cançó mallorquina etc, col·lectius que per no ésser interessants, econòmicament parlant, passen a ésser oblidats per tota mena de mitjans de comunicació i divulgació.

És per això que li vull donar l'enhorabona, perquè crec que és una bona manera de mantenir viu el dret a la llibertat d'expressió, encara que, com vostè sap molt bé, de vegades ens costi qualche disgust. Salutacions, *Gaspar Jaume, Ciutat* Ω

Segons les darreres estadístiques, l'atur a l'Estat espanyol és del 16'36%, mentre que a la Confederació Helvètica és del 4'8%. O sigui, que del total de la població activa, un 16'3% viu de les subvencions estatals, tenint en compte que d'aquesta mateixa població activa, un 14'5% són funcionaris, també doncs, a càrrec de l'Estat. Encara cal afegir al col·lectiu de persones que depenen de l'Estat, tots aquells que depenen de les forces armades i els diferents cossos de seguretat. En el percentatge de les persones que treballen, s'inclouen com ocupades totes aquelles que venen loteries i similars. En un estat on sembla que l'única solució per sortir de l'endeutament siguin les travesses, rifes, loteries, bingos, màquines escurabutxaques i altres galindaines. Per arrodonir el panorama econòmic, el 24% del que recapta l'Estat espanyol està destinat, obligatòriament, a pagar els interessos de l'enorme endeutament públic.

La suma de tot això ens dona un model de societat essencialment improductiu, progressivament deficitari, implicat en una espiral de deutes i de decadència econòmica que desembocarà sense remei en una crisi permanent, crònica i insoluble, a l'estil dels països sudamericans.

L'única solució que s'albira per a aquests estat-captaires no és altra que exigir cada vegada més impostos a aquells que encara són productius, però ja avui aquesta sortida es demostra tancada.

En comptes de premiar i ajudar aquell qui treballa, se'l castiga amb nous impostos, complicacions, formularis i mals de cap: en conseqüència, cada vegada són més les empreses que redueixen estructures o que, si poden, tanquen. A causa d'això, l'Estat recapta cada vegada menys del que havia pressupostat i es veu obligat a endeutar-se encara més. L'economia bananera és a la cantonada, la tradició captaire de l'Estat espanyol ens està situant en situació de fallida.

El més greu de tot és que si

volem seguir amb aquesta dinàmica se'ns titlla d'insolidaris.

Insolidaritat és transvassar 200.000 pessetes anuals per cada habitant dels Països Catalans cap a altres zones de l'Estat.

Insolidaritat és impedir expressar-nos normalment en català al parlament central, quan d'aquest parlament en diuen espanyol i no castellà.

Insolidaritat és anomenar nació l'Estat espanyol, quan en realitat es tracta d'un estat plurinacional.

Això és insolidaritat.

Insolidaritat i penques.

El nostre destí no pot estar lligat al d'aquella colla de latifundistes, vividors i pícaros incompetents: cal endegar el nostre propi camí en la salvaguarda dels nostres drets nacionals, de la nostra cultura, de la nostra llengua i dels nostres interessos.

El deure dels nostres polítics, si es que són realment polítics dels Països Catalans i dels que hi habiten, és el de conduir la Nació Catalana cap al progrés i el benestar.

Cal desvincular-nos dels errors polítics i econòmics de l'Estat espanyol i exercir el nostre dret a l'autodeterminació.

Tal com van les coses aviat arribarem al 20% d'aturats, i nosaltres ens podem veure obligats a mantenir aquest desgavell amb la nostra butxaca i el nostre esforç.

No és tracta ja, únicament, dels nostres drets nacionals, també es tracta del nostre futur immediat!

Som el poble de Ramon Llull, qui en l'*Ars Magna* ens ensenyà a ordenar idees i a plantejar el nostre futur de manera objectiva i racional.

Si volem fer honor a la nostra cultura i les nostres arrels, ens cal prendre nous viarans que ens portin pel camí de la prosperitat i del progrés, fent dels Països Catalans la Suïssa de la Mediterrània i no la Ventafocs d'una monarquia bananera. **R. Moreno** Ω

Per tal que quedi constància de les empreses que donen suport a la colonització andalusa de Mallorca, les casetes que hi havia a la Feria de Abril són les següents:

Freiduría Bodegón de Perico Cultural Telefónica
Sindicato Profesional de Policía Guardia Civil
Los Tigres
Alhambra
Airtel
Aire Andaluz
Centro Andaluz de Mallorca
Grupo Fer
Blisa (Electricidad)
Última Hora
Restaurante Cala Gamba
El Hostal del Pla
Asociación de Sindicatos Andaluces
Universiada
Ayuntamiento de Palma

ΩΩΩ

L'editorial espanyola Espasa, la mateixa que ha publicat el llibre de **Jordi Pujol** *Cataluña-España*, també ha editat fa poc reculls d'articles de l'*ABC* d'**Alfonso Ussía**, **Amando de Miguel** i **J.J. Armas Marcelo**, on fan exhibició del seu anticatalanisme. Pujol hagués pogut triar millor l'editorial del seu llibre. Per cert, segons *ABC* a Madrid ha estat un fracàs de vendes.

A. DE MIGUEL

ΩΩΩ

El rei d'Espanya s'ha comprat un iot per substituir el Fortuna. L'hi han fet a Bremen (Alemanya) i ha costat 3.700 milions. En **Juan Carlos** s'ho ha guanyat perquè darrerament ha fet una feïnada, per exemple... Bé, ara no ens en recordam, però que consti que ha fet una feïnada.

ΩΩΩ

Durant la visita dels reis d'Espanya a la Fira de Mostres de Bilbao, un grup d'independentistes varen boicotejar l'acte cridant "Borbones a los tiburones".

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
 INFORMA'T
 INFORMA'T
 INFORMA'T
 INFORMA'T
 INFORMA'T

L'ESTEL de Mallorca

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
 A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Titular d'*El Día del Mundo* (4.V.96): **Aznar s'oblida de Balears en el seu primer discurs.**

ΩΩΩ

Esteve Bardolet, economista: **Podem ser la Suïssa de la Mediterrània en matèria turística.**

ΩΩΩ

Pere Gil, glosador:

CARADURA...

Per no escoltar un passatger diu no entendre es mallorquí i haver-li de repetir s'assumepte en foraster.

Portant-se com un grosser quan ja érem a la fi digué en bon mallorquí que "l'entén quan li convé".

Me diu en Felip Segura: "De gué esser aquí, quan li digues caradura".

ΩΩΩ

Joan Mayol: **Personalment, pens que si el premi Ciment del GOB és part del preu per haver aconseguit, entre altres**

coses, una substancial reducció de la incineració, per haver aconseguit un canvi radical de la política urbanística del Consell Insular i una ruptura amb la política reaccionària que es practicava a la institució, l'hem d'acceptar perquè ho paga, sense cap complex de culpabilitat.

BALL DE BOT

Entrevista amb Rafel Pérez d'Art i Ball Mallorquí

—Com va néixer la vostra formació?

—Al voltant d'Antoni Llobera i de mi mateix, que procedíem d'altres agrupacions, s'hi anaren afegint músics i balladors fins a formar avui Art i Ball Mallorquí. En l'actualitat som 42 components, que ens reunim a la barriada de la Soledat a Ciutat.

—Com veus el món del ball mallorquí? Quin pot ésser el seu futur?

—Sembla com si estigués aturat o encasellat, com si fos per obra d'unes directrius que ho fessin amb la voluntat explícita que

Mallorca. Les institucions haurien de tenir un compromís més fort amb la nostra cultura, amb més amor que el que estan demostrant. Potser si els qui dirigeixen la cultura des de les diferents institucions tinguessin més consciència que existeix una cultura popular autòctona que els està demanant responsabilitats, aleshores sí que obrarien com s'espera d'ells. En tot cas aquesta feina, el d'exigir-los la seva ajuda i atenció, és nostra, de les agrupacions i el dels balladors.

—On anau a actuar?

Art i Ball Mallorquí amb els vestits de gala.

així sigui. Quant al futur, veig que pot millorar, però això serà així gràcies al nostre treball i a la nostra lluita, mai perquè ens ajudin o ens donin suport les institucions, els partits o les organitzacions que ho haurien de fer simplement per coherència.

—Què es pot fer millorar-ho? I sobre tot, què hi poden fer les institucions?

—Per millorar no hi ha més camí possible que la constància i la feina, intentant perfeccionar-se un poc més cada dia, i incrementar les actuacions de ballades i mostres i dur-les a totes les barriades de Palma i pobles de

—Actuam allà on ens criden: festes, barriades, etcètera. Freqüentment ho feim a hotels, on tenim l'oportunitat de sorprendre als turistes que es pensen que aquí només es canta i es balla per sevillanes. Per altra banda això no és estrany, si partim de la base que aquesta mateixa impressió la tenim quan actuam a Ciutat convidats per algun centre comercial.

—Hi ha unitat al món del ball de bot?

—Tenim la unitat que ens dona el pertànyer a una mateixa cultura i a un mateix poble, i el pertànyer al món de la música i la dansa mallorquina. **Redacció** Ω

Són els carnisseros i xarcuters del supermercat Gigante de s'Arenal. Ells ens proveeixen de carn i fetge pels canots guardians que custodien L'ESTEL de Mallorca.

Na Catalina Cardell, de s'Arenal, fa dos mesos que ha obert la llibreria Tot Llibres, la primera de s'Arenal, amb seccions infantil i juvenil i llibres en català i castellà.

Na Vivianne Bodenes, de Brussel·les, fa dos mesos que regenta la cafeteria Can Toni, on continua amb la tradició de la casa d'oferir gelats artesanals.

N'Elisabet Pasqual, de Petra, dia 14 d'abril va fer vint-i-cinc anys que va obrir la perruqueria Pasqual, al carrer de sa Platja, a s'Arenal. Ara, també en té una al carrer Sant Cristòfol, prop de la mar.

En Joan Garcia Campos, de Linares, fa tretze anys que regenta el restaurant Casa Juan, a s'Arenal. Un lloc especialitzat en cuina espanyola.

COMERCIAL

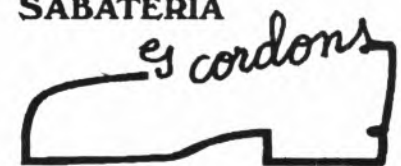
INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIÓ • GAS
VENDA I EXPOSICIÓ MATERIAL SANITARI

EXPOSICIÓ I VENDA: carrer Formentera, 1
Tel. 44 26 20 / 44 25 02 • Fax 44 11 19
S'ARENAL (Mallorca)

c/ Joaquim Verdaguer, 12
s'Arenal Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca

SABATERIA

c/ FORMENTERA, 5 • TEL. 44 17 99
S'ARENAL

L'ex-director d'*El Dia del Mundo*, **Basilio Baltasar** col·labora al diari anticatalà *El País* amb una sèrie d'articles titulada *Desde la isla del colmo*, on es dedica a criticar Mallorca amb qualsevol pretext. El 25 d'abril s'inventava que "a Mallorca" ha caigut malament el triomf del pintor Miquel Barceló a París, i afirmava: "Mientras Europa comparte las celebraciones del arte, la isla de Mallorca contempla perpleja este jolgorio (...). La isla lamenta que Barceló haya preferido triunfar en París. Caníbal y promiscua, no comprende el goce insólito del éxito ni el rechazo a su lengua comunal."

ΩΩΩ

La direcció d'*El País* ha substituït el periodista que feia el seguiment de la feria de abril de Santa Coloma, **Arcadi Espada**, després de les queixes dels organitzadors. Segons les seves cròniques, la feria és "fango", "nubes de polvo", un "cocinero que mete a la vista del público, primero, las manos en la basura y luego en el cesto del pescadito", el "pútrido viento que llega de las casetas evacuatorias", "la cola del caballo que deja caer su microcosmos sobre la inmensa paella hirviendo" o un "hongo sónico formado por el batir de sevillanas, la jerga de los mocitos radiofónicos y la histeria de las tómbolas". *El País* ha d'anar alerta per no perdre els únics lectors que li queden a Catalunya.

ΩΩΩ

Per cert, les colles castelleres que feren una actuació a la feria varen ser rebudes amb total indiferència. Encara no havien acabat i els xarnegos ja se'n havien tornat a ballar sevillanes.

ΩΩΩ

Ha aparegut a Barcelona una **Asociación de Profesores por el Bilingüismo**, integrada pels quatre o cinc professors xarnegos que encara queden a Catalunya i que no volen aprendre català.

ΩΩΩ

El tema de les amenaces de la màfia de l'aigua contra Jaume Sastre s'ha desbordat. Dilluns dia 6 de maig *Antena 3 - Radio* va passar la cinta per antena, fet que va provocar que es multiplicassin les cridades de ciutadans i ciutadanes al núm 27.23.27 per col·laborar en la identificació de la veu terrorista. El setge contra la màfia s'està estrenyent.

MAHATMA GANDHI, EL SEPARATISTA (XIX)

Les castes

Les castes són un invent típic de l'hinduisme, una religió en si poc dogmàtica però que, paradoxalment, ha produït una divisió social extraordinàriament petrificada i injusta. Louis Jacolliot assenyala en el seu estudi sobre el pària ("hatijan"): "Anglaterra sols pot regnar pacíficament a l'Índia mitjançant les divisions en castes, que no permeten a dos homes de castes distintes dormir sota el mateix sostre o dinar plegats, açò fa impossible qualsevol revolució unida. Pot ocórrer que s'aixequi una casta, com l'any 1857, però tal com llavors s'esdevingué, les altres castes deixaran que sia aixafada sense auxiliar-la, car el prejudici religiós els prohibeix de combatre al costat d'individus que no són de llur tribu (...). Anglaterra no farà res pels pàries, car el decret d'abolició de castes i emancipació dels pàries per la propietat, fóra el senyal de la caiguda del seu domini. O bé hauria de reprimir la insurrecció de dos-cents milions d'homes que es negarien a reconèixer les seves ordres; o bé, en cas d'acceptar-la, sols li quedava la retirada davant la unió de tots els hindús que reclamen llur independència." Qui cap al 1875 escrivia aquestes línies profètiques, no sospitava que ja en el Gujarat (país on viuen els més humans dels homes, i tant que ni les gaseles ni els ocells s'espanten quan se'ls atansen) creixia ja un nin, semblant als altres nins hindús, un infant de bells ulls tendres i ardents, boca pensativa, aquell qui més havia de fer per solucionar el greu problema de les castes.

Les principals castes originals corresponen als estaments d'altres pobles indogermànics. En són quatre: sacerdots (brahman), guerrers (kxitrija), pagesos i comerciants (vaissija), criats i jornalers (xudra), i es remunten a temps immemorials. Però amb el pas del temps s'ha dividit en una gran quantitat de subcastes. A més s'ha format un grup dels sense casta constituït pels explulsats o no tolerats per llurs ocupacions "impures". Contra el "rebel" obstinat, el brahman—quí ha après de la llei de Manú a governar els altres homes sense recórrer a la força— no posseeix més que una arma: l'excomunicació: "No desitges sotmetre't a la nostra llei. Ets lliure, ves-te'n. Que res no romangui entre tu i nosaltres." Així, l'aspecte més noble de la llei de Manú, l'horror a vessar sang, característica d'aquest

poble, així com la seva estima a la puresa, ha causat aquesta abominació: l'abjecció de l'intocable.

Els *harijan* no poden entrar als temples, ni llurs fills anar a l'escola amb els fills dels membres d'una altra casta, ni tan sols fer servir el pou del poble. Sols llur ombra ja impurifica els membres d'una casta superior. Hom no podia menjar amb ells ni acceptar-ne menjar: eren literalment "intocables".

Tota una escola d'erudits atribueix l'origen dels pàries a les tribus autòctones de la península, sotmeses o rebutjades pels aris (indoeuropeus). Són els mateixos

fills de parelles mixtes de castes altes (brahman i nobles, per exemple) donen lloc a un intocable de la casta més baixa, per als mateixos *harijan*. I tanmateix, per al sistema de castes, la dissort comuna no els iguala pas: del matrimoni d'un noble amb la filla d'un brahman naix una *suta*; d'un burgès amb una dona noble o una brahmina, un *magoetha* o una *vaideha*. D'un pagès amb una dona de casta sacerdotal o militar, barreges impures com són l'*ajogave* el *kashattri*, el *xandal* darrer dels mortals... Així com el camperol engendra amb una dona noble un fill més vil que ell, un

que veien en el sistema de les castes una defensa de la raça blanca dels conquistadors contra les races fosques conquerides. Però tal teoria manca de base. Les tres grans races conegudes des d'antic s'enfrontaren i es fongueren en l'Índia. A les planes del nord hi ha hindús de tota casta: blancs com els europeus mediterranis, a la vora de l'Himàlaia i Birmània n'hi ha de tota casta i també rahjàs i brahman, qui són grocs i amb ull de mogol. Al sud hi ha negres com els abisínis, entre ells hi ha brahman. No hi ha racismes entre ells, car la casta es fonamenta en el ritus. Al Còdex de Manú llegim tot un seguit de prohibicions sobre les castes: prohibició de matrimonis mixtos, causes de degradació de casta (matar animals específics, dir mentides, fer mal a un brahman, beure alcohol, sodomia, mantenir diversos tractes amb intocables, olorar certes coses...). Això significa que la confraria dels *harijan* no pot deixar de créixer en nombre, car fins i tot els

d'aqueixos éssers vils engendra amb una dona noble de qualsevol de les quatre castes, un fill més vil que ell... Les sis classes abjectes, en casar-se entre elles en ordre invers, engendren quinze classes encara més abjectes" (Còdex de Manú, X, 11-12, 29, 31). I heus ací la llei que castiga els *xandals*, últims dels mortals: "Que romanguin fora del poble, que sols puguin posseir gossos i ases. Que per vestits portin la roba dels morts; per plats atuell trencats; per ornaments ferro. Que rodin sense aturar-se de lloc en lloc... Que cap home fidel als seus deures mantingui amb ells cap relació. Que durant la nit no entrin en ciutats ni aldees, només de dia, per a llurs treballs i provists amb els senyals establerts. Tal és la regla" (Còdex de Manú, X, 51). Es tracta, doncs, d'un sistema que provoca autèntics "forats negres" de marginació irreversible legalment, una mena de fariseisme totalitari.

La vida dels *harijan* en l'època de Gandhi era molt dura.

Lanza de Vasto, deixeble francès del Mahatma, ens diu: "Porten al pèl una ploma de corb i s'anuncien amb un crit per esbargar el carrer per on passen. Entren en cases per la porta falsa i s'emporten les immundícies. Transporten els cossos dels morts sense família. Carreguen les carronyes podrides i de vegades se les mengen. A certa distància del llogaret de fang i palla s'amunteguen cabanes més pobres encara, si fos possible, a la vora d'uns aiguamolls corromputs on apaguen llur set. Restes de carn penjades de l'aixopluc s'assequen sota el sol i des de lluny fan pudor. Per aquesta pudor hom coneix on viuen els intocables i també per la presència de porcs negres que rondinen i furguen a la terra dels voltants. Caminen en parracs, grisos de llard, a voltes coberts amb crostes. Els trets dels pàries són durs, llurs veus rogalloses i penetrants, quan no es mouen en un silenci de malson.

Al llarg del decurs dels segles han format moltes varietats, sedentàries i nòmades... Si mai lluren un tros de terra, els veïns poden arrabassar-los-el a la força, car no tenen dret a posseir res... Els de Maisur, homes i dones, viuen totalment nus. Alguns han cercat recer dins la selva on es barallen amb les feres per llur aliment i cossos. Quan se'ls acosta un viatger estrany fugen i abandonen llurs cabanes. Llencen a les bèsties els cossos dels vells, malalts i moribunds. Els parents s'encarreguen dels funerals amb càntics sarcàstics i aplaudiments. Alguns formen bàndols rodans, trien caps, posseeixen llurs lleis i castiguen ells mateixos els qui les violen... Existeix també un pintoresc poble d'histrions de forces obscenes, domadors d'ossos i endevinaires, dels quals provenen sens dubte els nostres gitans, tribu que ha oblidat des de fa segles el seu lloc d'origen, però del qual conserva vestigis en la llengua, costums, vestits, l'orgullosa brutícia i la superba gallardia de les seves filles.

La llei diu: "Hom reconeix pels seus actes l'home que pertany a una classe vil... La manca de sentiments nobles, la rudesia del llenguatge, la crueltat i l'oblit dels deures mostren al món l'home qui deu la vida a una mare indigna" (Manú, X, 57-58). I, oh poder de la llei, els pàries s'entossudeixen a justificar aixos articles i es fan menyspreables en la mesura que hom els menysprea. Els missioners cristians que s'hi han inclinat amb esperit caritatiu afirmen que llur crueltat sobrepassa llur misèria i que llur corrupció és major que llur brutícia. Castiguen i prostitueixen llurs dones i filles i no hi ha tràfec vergonyós al qual no és lliurin... Llurs costums no tenen res en co-

mú amb els dels clans salvatges. Representen el rebuig i la lepra d'una civilització envellida...

Llurs sacerdots són fetillers que invoquen els dimonis més aviat que no els déus. Llurs matrimonis és limiten a cerimònies primàries seguides d'abominables orgies. Llurs malefics són molt temuts...

Conten amargues faules amb lliçons morals al revés. Representen comèdies satíriques que fan delirar d'alegria els nins. Llurs produccions mostren a voltes una frescor en l'estil que sol faltar a les obres clàssiques...

Els de la costa de Coronandel han tingut un gran poeta qui fou ensems un gran sant. Tiruvalva, anomenat pels mateixos brahmans el diví sacerdot pària. Escrigué a les lleis de Manú, el Llibre dels Deures, que els brahmans van adoptar després de treure'n passatges com ara aquest: "Ai d'aquells qui prohibiren als pàries l'ús de la terra, el cel, l'aigua, l'arròs, el foc! Ai d'aquells qui els van maleir! Ai d'aquells qui els obligaren a arrecer la vellesa de l'avi i el bressol dels infants dins els caus de les feres! Ai d'aquells qui llençaren els pàries entre els voltors de pota groga i els xacals immunds! Car els pàries són homes."

Les al·lotes intocables encara canten el plany de Tiruvalva mentre trenen cistelles a la vora dels aiguamolls: "On són les deus d'aigua pura que puguin calmar la nostra set? L'aigua que vessa dels abeuradors on peixen les bèsties és la nostra única beguda. Cal, terra, que veieu què som..."

"Encís dels ulls, tresor de les regions celestes, Indra, tu a qui els homes veneren, no podem pas implorar-te. Els nostres precis tacarien les teves oïdes..."

Allò negat al pària, la terra, l'aigua, el foc, la sal, el pa, l'arròs, la misericòrdia dels fidels, la companyia de les gents de bé, els sagraments... és encara més dur que allò que l'Església nega als excomunicats. Els pàries són excomunicats que s'han multiplicat a través de moltes prohibicions, típica dels fariseus de l'època de Jesucrist, és un perillós llast per a les nacions si no hi

ha redempció, misericòrdia, esperit d'amor: "(Crist) ...ens féu competents d'un nou pacte, no pas de la lletra, sinó de l'esperit; car la lletra mata, però l'esperit dóna vida" (2a Corintis 3:6).

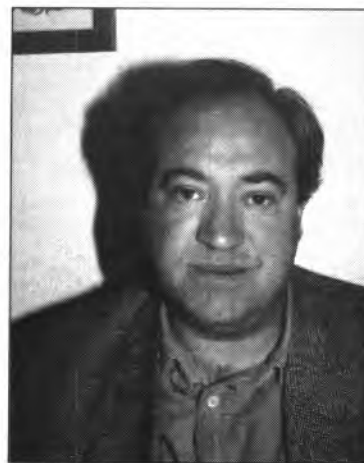
De fet, els pàries van proliferar tant durant períodes que la severitat va haver de relaxar-se una mica. Per llur nombre són un perill per als qui els van maleir. Per aixafar-los els calgué aplanar-los cada volta sota nous edictes i prohibicions de rigor amb pou feines concebible. Costa explicar com un poble altrament tan amant de la saviesa, tan tendre i benèvol com l'hindú, hagi pogut avesar-se a mostrar-se de pedra davant la misèria que solleva. Però aquestes coses semblen, doncs, esdevenir pertot arreu.

Per un costat malviuen per l'Índia cans i altres animals que ningú no maltractaria per res del món i que els deixen podrir en vida per l'horror de descarregar-los el cop mortal, per eixa no violència que no brolla pas de l'esperit de justícia i que no val res, segons demostrà Gandhi.

"Sempre tenim prou coratge per a suportar els mals del proïsme" digué Chamfort. Però a l'Índia un hom més s'hi resigna per allò de la llei del Karma i la creença en les reencarnacions. Una tal filosofia justifica, millor que unes altres de distintes, el mal i la sofrència, alhora que explica el patiment no humà. De fet és profundament seductora, té el defecte d'explicar-ho tot com si tot ho sabessin i satisfà fora mida els qui es nodreixen de les seves fórmules. I, quan hom ho sap tot, no hi ha res ja per a fer. L'amor al proïsme esdevé cosa d'infants quan hom "sap" que el mal de cadascú sofreix està ben justificat per anteriors reencarnacions. Ajudar a alleugerir dolors els ve a ser com fer forats dins l'aigua, ja que el patiment, pensen, els ha de tornar igualment tard o d'hora. Per açò l'hindú assisteix els desastres que fereixen els seu proïsme -i de vegades a si mateix- no pas amb indiferència, sinó amb una turmentada serenitat que recau sempre sobre si mateixa. (continuarà)
Jaume Tallaferro Ω

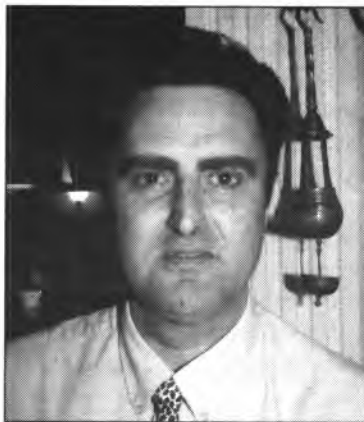
N'Antonio Sola, de Granada, és un dels veterans de la restauració arenalera, fa trenta anys que regenta l'hamburgueseria Meriendas Zenit, a primera línia de s'Arenal-Llucmajor.

En Josep M. Mir, fill del metge Mir, exerceix de missèr i agent de la propietat immobiliària des de fa set anys a s'Arenal. Està especialitzat en arrendaments urbans i compra-venda de finques.

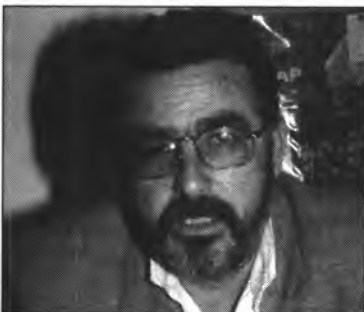
Na Maria-Magdalena Moià és la vicepresidenta de l'Associació de Veïns s'Arenal de Llucmajor, el president de la qual és en Miquel Vadell. Aquesta associació és una espècie de gestoria administrativa. També ensenya, als seus salons, sevillanes i ball de saló.

En Miquel Gaspar Alemany ha obert ara fa quinze dies el cafè Casa Blanca, just davant la sucursal de Sa Nostra de s'Arenal. És un cafè clàssic on han començat a anar els empleats de banca de la zona, que són molts.

N'Antoni López ha obert ja fa un any la botiga de llepolies El Goloso, al carrer Trencadors, a s'Arenal.

N'Antoni Romo, de Biscaia, va venir a Mallorca ara fa trenta-dos anys. Des de fa dos anys regenta una agència de viatges des d'on organitza excursions per tot Mallorca. N'Antoni ha estat des de sempre interessat en la política; va formar part de la Candidatura Independent de s'Arenal a la primera legislatura i ara forma part del grup polític d'en Francesc Ferrer.

Més crítiques furibundes dels espanyols contra el llibre de **Jordi Pujol Cataluña, España**. El catedràtic d'Història **Javier Varela**, des d'*El País*, se'l carrega a fons i li retreu a Pujol que "no tiene ninguna 'idea de España', (...) ni siquiera puede decirse que tenga idea del Estado". Aprendreà Pujol aquesta vegada que amb els espanyols no hi ha res a fer?

J. PUJOL

ΩΩΩ

Un cop ha hagut de tancar el pamflet neo-nazi *Diario 16 Baleares*, cosa que ja vam preveure fa mesos des d'aquesta secció, el fatxa gonella Luis Cerdó s'ha quedat sense feina. L'altre dia aquest borinot va muntar un número a *El Corte Inglés* perquè en una taula de llibres tenien la senyera catalana sense el castellet. Histèric del tot, el missatge del puput va amenaçar amb tirar contra *El Corte Inglés* la societat mallorquina. I què més? En Cerdó ha acabat essent una bubota de pedaç de qui se'n riu a qual-sevol lloc que vagi.

ΩΩΩ

Abel Matutes ara ha vist recompensada la seva fidelitat de ca envers Aznar i ha estat nomenat ministre d'assumptes exteriors. Quan Cañellas l'estiu del 1995 li va demanar ajuda desesperat abans que Aznar el fotés defora, Abel Matutes es va fer el beneit. Ara s'ha vist el perquè.

**CLÍNICA DENTAL
DENTAL CLINIC
ZAHNARZT PRAXIS**

Dr. ENRIQUE MARTÍNEZ CABRERA

ODONTÒLEG Col·l. 436

Tel. 44 01 36

c/ Sant Cristòfol, 10 • 07600 s'Arenal

Ursula Catalá Benítez

**SALÓ DE BELLESA
I PERRUQUERIA UNISEX**

c/ Berga, s/n • s'Arenal
07600 Llucmajor • Tel. 44 09 97

**AUCELLERIA
ARENAL**

- Aucells
- Peixos
- Cans
- Moixos
- Hámsters
- Etc.
- Pinsos composts
- Cereals

Tel. 26 76 64
Plaça dels Nins, 26 • s'Arenal

Repto un covard!!!

El problema amb Catalunya, aquells colonitzadors espanyols que el tinguin, és ben fàcil de resoldre: Que agafin les maletes i fotin el camp al seu país d'origen, car aquí no ens ve a cridar ningú!!! I quan ho facin, que no s'oblidin d'endur-se'n aquells botiflers (a Mallorca els dieu "botifarres") que tan enamorats estan d'aquesta tifa que és Espanya.

Amb tot, ja n'hi ha prou que vulguin confondre els catalans de soca-rel amb una mentida tan barroera, com la diu que tots els que hem vingut de fora som immigrants. En aquest sentit, tots aquells que tenen la memòria històrica atrofiada i que han venut a un cretí com el Borbó la seva dignitat per un miserable plat de lleties, que recordin que Catalunya segueix essent un país sotmès per la força de les armes.

Així, reduïts a la categoria de colònia, aquí vam arribar immigrants i colonitzadors. I, com a filla de murcians i de llengua materna castellana, no vull que se'm confongui, malgrat els meus cognoms estrangers, amb els colonitzadors de país i d'uniforme, que el nazi de Franco traslladà a Catalunya amb la ferma voluntat de destruir-la.

Que ara la nostra cultura ja no té enemics? Qui els ha neutralitzat? L'esquizofrènic del Jordi Pujol? El botifler del Vidal-Quadras? El sucursalista del Ribó? El doble agent del Colom? O l'esclau del Joaquim Nadal? Quan i com els s'ha desemmascarat? Organitzant i pagant amb els nostres diners pseudo-fires andaluses? Estant preocupats tots aquests coquins per la ruqueria d'aquests colonitzadors que diuen no saber i no entendre altra llengua que l'idioma de l'"Imperio"? Doncs si són tan curts de gambals, que se'n vagin a Salamanca, car els immigrants tenim prou talla intel·lectual i intel·ligència per aprendre la llengua de Verdager.

Que no és pot ésser tan intransigent? En reiterades ocasions havia sentit dir al meu mestre, el professor Carles M. Espinalt, que Franco havia pactat amb Hitler que, en cas de guanyar la Segona Guerra Mundial, dos milions de catalans serien deportats a l'Àfrica i aquesta terra seria repoblada per gent forastera. D'aquest genocidi vam salvar-nos per la punta dels cabells. Malgrat tot, la victòria del nazisme a l'Estat espanyol permeté a aquell assassí invadir Catalunya amb molts d'energümens, que arribaren camu-

flats entre els autèntics immigrants que l'"Imperio" matava de fam per tal d'obligar-nos a abandonar la terra dels nostres avantpassats.

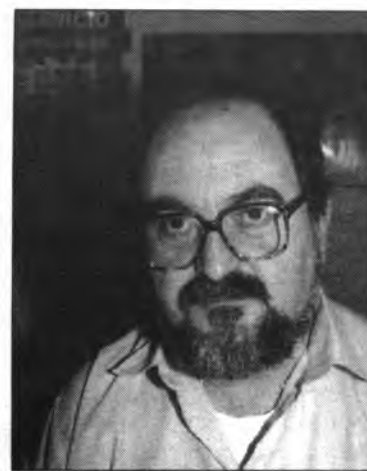
A què obeïa aquesta estratègia? La maniobra pretenia utilitzar demagògicament, un cop establerts a Catalunya, els sentiments patris dels immigrants, per tal de convertir-los en una "quinta columna" al servei de l'imperialisme espanyol. Sens dubte hi ha molts bandarres que, per dir-ho en termes científics, no són pròpiament colonitzadors i en Psicoestètica els definim com a "mimètics de conquesta", que s'han prestat a fer el joc als funcionaris, policia, professors, guàrdia civil, exèrcit, etc, és a dir, als colonitzadors; però també és cert que som majoria aquells que hem fet de Catalunya la nostra única pàtria. Altrament, si tinguessin tanta clientela com diuen, no els caldria rebre subvencions de les seves respectives comunitats autònomes, ajuntaments i Generalitat. O és que per ventura necessita subvencions el Futbol Club Barcelona?

Ara bé, l'intent de seguir reduint Catalunya a la categoria de colònia, del comte-duc ençà, persisteix. I, ara, pretenen sortir a la palestra uns colonitzadors de baixa estofa, com Garcia Prieto, que recolzats per botiflers recalcitants creen la CECREC -Confederación de Entidades Culturales Regionales en Cataluña- que tot i reconèixer -segons informava *La Vanguardia* el 27-2-96-: "No tienen ningún problema ni con la Administración, ni con los partidos, ni con la sociedad catalana en general, han constituido esta confederación para resolver los que pueda haber."

N'és conscient el coquí de Garcia Prieto del que està fent? Té prou hormones per fer de Karadzic? Oblida que l'exèrcit espanyol està neutralitzat per l'OTAN i se les haurà de veure tot solet amb els González, Ramírez i Parreño integrats? De moment una cosa és certa, la valentia d'aquest degenerat brilla per la seva absència, car l'any 1989 no tingué ni el valor d'assistir al debat que la televisió de Terrassa organitzà i en la qual em tenia de contra-opinant. D'ençà d'aleshores s'ha injectat "clembuterol" Garcia Prieto? Si és així, que ho demostrï i s'enfronti dialècticament a mi per televisió. I si no té prou "ronyons" per fer-ho, que marxi amb la cua entre cames cap al seu país, perquè de capats i colonitzadors ja n'estem tips. **Encarna Parreño, Barcelona** Ω

N'Antoni Moll va néixer a l'Hort de Son Felip, carretera Militar k 2, just davant Son Bosc. Va fer d'ortolà fins l'any seixanta, quan va posar un taxi d'hotel, i un poc més tard va obrir un souvenir al carrer Sant Bartomeu. Ara té un souvenir al carrer de Bartomeu Calafell, a s'Arenal.

N'Alfons Balcells, del Molinar, fa dotze anys que, amb na Cèlia Gantes, la seva dona, va obrir el restaurant S'Arenal, on despatxa menús a 850 pessetes. Ara, la seva dona regenta el restaurant i ell ha obert, al costat del restaurant, la botiga Xarlie Point Service, un locutori de telèfons amb servei de fax, revelat de fotos i més coses.

Na Martina Alves és la madona jove de l'oficina de canvi de moneda Check Point The Only One, a l'Avinguda Nacional.

En Jordi Lee, de Taiwan (Formosa), fa vint anys que va obrir el primer restaurant xinès de s'Arenal. Es diu Xina Oriental i està al carrer Joaquim Verdager.

Na Roser Ruiz, d'Albacete, fa devuit anys que va obrir la botiga de bosses i corretges de pell a l'avinguda Nacional, a s'Arenal.

Fa vint-i-nou anys que en Ramon Company, del Port de Pollença, va obrir el Bar Badia a s'Arenal.

... un informe de la **Confederación Española de Cajas de Ahorros** confirma que les regions espanyoles improductives com Extremadura, Andalusia o Castella viuen de la riquesa generada als Països Catalans, que veuen així reduïda la renda familiar dels seus habitants?

ΩΩΩ

... Alfonso Ussia presumeix d'una gran amistat amb **Baltasar Porcel**? Veurem si aquest ho desmenteix o ho dóna per bo, cosa que posaria en un compromís les seves relacions amb **Jordi Pujol**.

A. USSIA

ΩΩΩ

... més de 232 famílies de la Mancomunitat del Pla no tenen mitjans de subsistència?

ΩΩΩ

... els turistes espanyols són els qui més es queixen i molesten quan vénen a Mallorca?

ΩΩΩ

... que la depuradora de Manacor ha quedat obsoleta i que cada dia tira al torrent 3.000 metres cúbics d'aigua semidepurades?

ΩΩΩ

... la construcció de la nova presó amb un pressupost de 6.486 milions anirà a càrrec de l'empresa forastera Agromán? Així que treballadors forasters faran una presó per a la delinqüència d'importació que des de Madrid i Sevilla envien a les colònies.

ΩΩΩ

...el 70% dels joves menors de 30 anys de Balears continuen vivint amb els pares?

ΩΩΩ

... el 70% dels accidents laborals es produeixen en els quatre primer dies de contracte?

L'ESTEL
de Mallorca

felicita

Balears

**per unir-se a la premsa escrita
en català a Mallorca**

El sexe d'una pell

L'han encertat? Segons certs poetes, inclinats a valer-se d'eufemismes, per evitar noms desacreditats, la península més occidental d'Europa podria anomenar-se "la pell de brau". No hi posaria cap mena d'entrebanc, si no acabés de descobrir que Joan Maragall en deia "la pell de vaca". És mascle o és femella?

No puc fer-hi més, començ a neguitejar-me sobre quin deu ésser el sexe real de la pell referida. Serà un brau o serà una vaca? Un tercer m'indica que també podria ésser bou. Com? "Sí, el mateix brau, però castrat". Reconec que hi toca d'allò més, a jutjar pels molts jous que han junyit algunes parts d'aquesta estranya pell. Fins i tot, durant dècades i dècades, li han volgut posar el *yugo* com a símbol i l'han penjat a l'entrada de cada poble, perquè de tant veure'l, ens el sentíssim clavats amb sagetes al clatell. I, molts, de tants d'anys d'anar cap-cots, encara no han aixecat ells ulls de terra.

Preocupat per les moltes analogies que això comporta, rumio la tirallonga de frases fetes que, guarnides amb la paraula bou, tenim en català. Quan volem resignar-nos: "On aniràs bou que no llauris?" Quan no es mira prim: "Passar bou per bèstia grossa." Quan ens sentim arruïnats: "Perdre el bou i les esquelles." Quan els esdeveniments estan mig encallats: "Va a pas de bou." Quan fem les coses al revés: "Lligar els bous darrera de la carreta." Quan no hi clissem més enllà del nas: "No veure un bou a tres passes." Sí, es contempli com es vulgui, l'estranya pell podria ésser de bou. M'atordeix.

A temps puc sobreposar-me. No em guanyen els inesperats malefics. És qüestió de posar la imaginació en dansa. Cal cercar nous eufemismes que no ens comprometin, tot enunciant el signe d'un sexe que no tenim cap indicatiu que pugui donar-lo a conèixer. Permeteu-me formular la meua proposta: "Península d'Europa de configuració geogràfica insinuada de la pell escorxada

d'un animal boví." Per abreujar ens podríem valdre de sigles: Tendríem "PECGIPEAB" i gaudiríem de més inicials que EUA o URSS, car en alguna cosa ens pertoca ésser els primers.

D'aquesta península de nou batejada, posats a donar-ne les màximes explicacions i amagar-ne el millor possible les injustícies polítiques, podríem recordar que se n'ha suprimit Euskadi del Nord i Catalunya del Nord, perquè tot quedi més ben dibuixat i el mapa faci més patxoca. S'ha fet amb el propòsit que sigui idèntic a una pell escorxada de boví. Ni mitja segona intenció. A la part més occidental de la pell una gran llenca de la mateixa, senyala amb orgullós cop de llapis la ratlla d'una frontera que segons com la mireu us pot fer tenir enveja: és Portugal. Nació que, amb molts pocs refinaments, mai no para de fer declaracions d'estar enganxada a una mala pell. Llenguts! Si seguim, al sud, com si fos un fil descosit, hi veurem Gibraltar, territori britànic que cada nou govern de la pell de brau o de la pell de bou o de la pell de vaca —és o no urgent posar de moda el nom de PECGIPEAB?— afirma que recobrarà molt aviat, però mai no hi acaben de fer-hi el mànec. Es constata que els governants saben molt poca història i cap d'ells no té referències —és clar que una jerarquia estatal no és obligat que llegeixi l'*Enciclopèdia Britànica*— que hagi existit mai l'historiador i antropòleg Batista i Roca qui, en el seu temps, va augurar: "El dia que els anglesos abandonin Gibraltar, a Fraga hi haurà una nova frontera."

Deixem, però, el demà. Tornem al problema que, ara per ara, és més candent: Quin sexe té la pell? Insisteixo, no seria pas esbojarrat dir-ne PECGIPEAB.

Resultaria més fàcil divulgar aquest mot que no pas començar —com alguns de nou pretenen— a relançar la paraula en nom de la qual se n'han fet de verdes i madures. Qui podria tenir res en contra de PECGIPEAB? Aleshores, un personatge il·lustre, carismàtic, eminent i mal informat que vingués a visitar-nos, podria començar així el seu discurs: *Barcelonenses y peggipeabenos todos* I segur que, per entortolligat que sigui el mot a ningú no li faria gens de mal d'orella. Veritat?

No voldria que es prengüés com un prejudici, però la majoria de catalans estem marcats per aquells versos, atribuïts a Josep Maria de Sagarra, i que el *El Be Negre* —juliol de 1931— va escampar als quatre vents. Versos que, sempre més, han sonat com una malastrugança gitana i que ni els homes ni els esdeveniments no han desmentit encara del tot:

"Són espanyols: La 'manola', els rectors i els magistrats els nats en terra espanyola i els fills d'aquests desgraciats."

Els qui no vulguin enganyar ni enganyar-se, sense subterfugis i amb l'optimisme que pressuposa saber-ho, poder-ho fer públic, ja és un pas important per arribar a solucionar-ho, han de declarar: ens ve costa amunt de dir la ciutadania que tenim i que, per altra banda, paguem molt cara. A París, a Roma, a Lisboa, a Viena o on sigui i tingui la gent nas a la cara, quan ens veiem forçats a esmentar-ho, creiem que serem mirats amb despit i que les persones més moderades de les ciutats visitades maliciem que portem a les mans castanyoles que volem dissimular, cloent el puny amb gest revolucionari. **Carles M. Espinalt** *Inèdit, gener del 1983* Ω

Na Crista Tiska, de Berlín, acaba d'obrir un consultori de pedicura a l'edifici *Sometimes Parc*, a Can Pastilla.

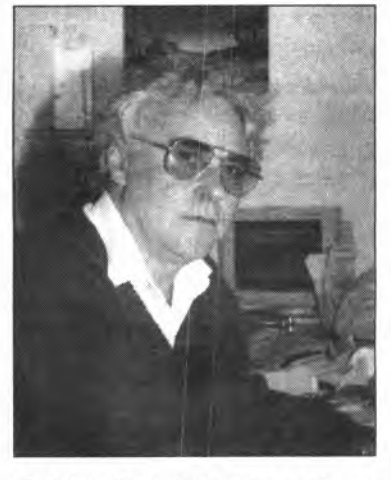
Apol·lònia Llompart. És una animalada. Això només serveix per matar. Hem de comprar productes mallorquins.

Tres professionals al seu servei a l'Agència de Viatges Xalocqui de s'Arenal: Josep-Maria Lluna, Maria Prohens i la nova incorporació de Jaume Alzamora.

En Nemesio Martín, de Badajoz, fa tretze anys que va obrir l'agència de viatges *Martin Tours*, a les *Meravelles de s'Arenal*.

En Miquel Ribot, de Petra, fa devuit anys que va obrir la botiga de lloguer de cotxes *Les Meravelles*, al carrer *Llaüt de s'Arenal*. Actualment té tres sucursals.

Catalina Puig Serra

c/ Sant Cristòfol, 55
Tel. 44 00 64 • 07600 S'ARENAL

regalau
**L'ESTEL
de Mallorca**

FÉU AMISTAT I PAÍS
TOT A L'HORA

**L'ESTEL
de Mallorca**

EL MILLOR SUPORT
PUBLICITARI DE LA VOSTRA
EMPRESA A MALLORCA

filmació PC i Mac

Barrera, 54 • Tel. (971) 73 26 51
07014 Palma de Mallorca

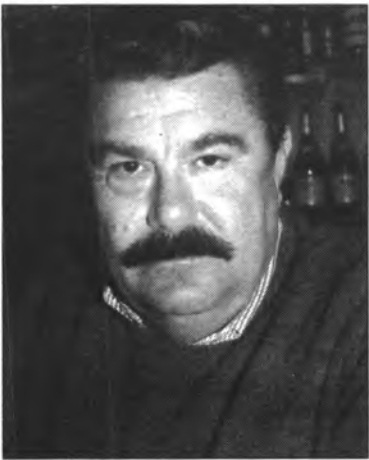
Canyamel
**Mobles
i complements**

Faust Morell, 10 • Tel. 46 57 33
07005 Ciutat de Mallorca

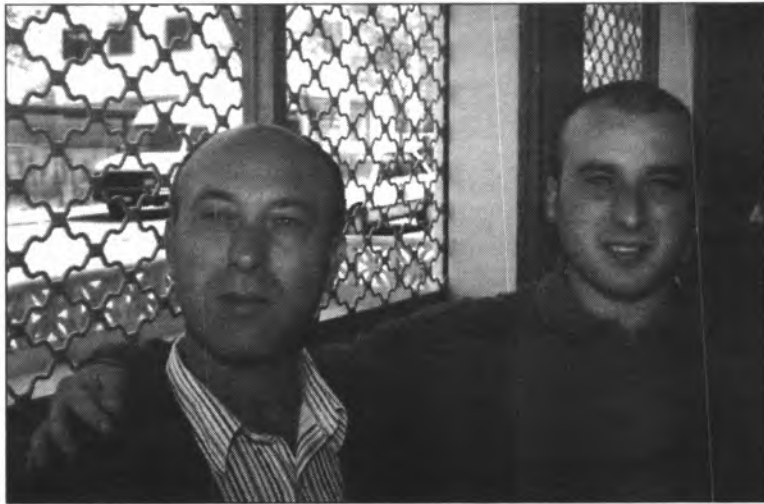
PERSIANES SALAS

persianes de plàstic i alumini
portes plegadisses • venecianes
cortines de fantasia
Fusteria d'alumini

c/ Francesc Martí Mora, 41
Teléfono 45 48 66 • 07011 Palma

En Sebastià Barceló i Barceló, de Campos, va entrar de botones als 12 anys a l'hotel Biarritz fins que se'n anà voluntari a la mili com a legionari paracaigudista. Fa fer tres anys de legionari i llavors, amb en Company i en Moll, va fundar el Bacomo, la sala de festes amb més anomenada de s'Arenal durant una vintena d'anys. Ha obert unes quantes cafeteries a Ciutat i a s'Arenal. Actualment regenta la cafeteria Es Corsari Barceló, en recordança d'un avantpassat seu. Políticament és de la Falange i té contactes amb el camarada Boned, que el visita periòdicament. Ens confessa que el seu error més gros fou donar suport a en Rabasco a la candidatura municipal de Llucmajor, quan la formació política ASI va treure tres regidors. Aficionat a l'esport violent, ha estat president de la Federació Balear de Boxa, president de la Federació Balear de Paracaigudisme i vocal de la Federació Espanyola. Ha dedicat trenta-cinc anys de la seva vida a l'esport de manera desinteressada. És "en Tià des Bacomo", "es Corsari Barceló".

Són els Xaparro, pare i fill. Tots dos tenen els ulls blaus. Aquests dies han obert la cafeteria Illa Major, a la zona de les escoles de s'Arenal-Ciutat. Despatxen bagettes, hamburgueses i plats combinats.

Fa devuit anys que el matrimoni Pons-Santandreu va obrir el Supermercat Roma, a la plaça dels Dinosauris de s'Arenal.

En Mariano Llamas, de Ciutat Reial, va venir de ben jove a Mallorca, i amb la seva dona, que és poblera, va obrir fa trenta-cinc anys, una perruqueria unisex a s'Arenal. Abans era molt aficionat al futbol, però diu que això duu moltes breques i ara ja fa tems que no va al camp de futbol de s'Arenal.

PUGEN

DAVALLEN

El nou **Diari de Balears** en llengua catalana.

ΩΩΩ

L'**Obra Cultural Balear** per impulsar la Diada per l'Autogovern de dia 18 de maig.

ΩΩΩ

El **Mallorca C.F.** per la seva trajectòria que el pot portar a primera divisió.

ΩΩΩ

Air Europa, que invertirà 300 milions en vols regulars interinsulars a les Balears, que més envant s'ampliaran a Barcelona, València i Alacant.

ΩΩΩ

L'**Ajuntament de Palma** i la **Federació Hotelera de Mallorca**, per sumar-se a la Diada per l'Autogovern.

ΩΩΩ

El president de la comissió de Cultura del CIM, **Damià Pons**, per voler subvencionar les sales de cinema que projectin pel·lícules en català.

ΩΩΩ

Les **50.000 persones** que sortiren al carrer a València per reivindicar la unitat del català.

ΩΩΩ

Les **pluges** que varen barrinar les inauguracions de les *ferias de abril* de Palma i Santa Coloma.

ΩΩΩ

L'homenatge a l'actor i cantant **Ovidi Montllor**, que reuní 25.000 persones a València.

ΩΩΩ

Les 1.500 persones que es manifestaren a **Perpinyà** a favor del català.

ΩΩΩ

El concurs **S'Ensaïmada** d'*El Día del Mundo* en llengua catalana i que ha deixat en ridícul *El preguntón* de DM.

ΩΩΩ

Tots els ajuntaments de Mallorca (Ciutat, Llubí, Porreres, Santa Maria, Maria, Esporles, etc, etc) que han decidit donar suport obertament al Correlengua de dia 18 de maig.

ΩΩΩ

Eugènia López, la nova pubilla de la Casa Catalana de Mallorca.

La discoteca **Tito's**, propietat d'un madridista, per donar el premi "T de oro" al president del Real Madrid.

ΩΩΩ

Bartolomé Beltrán, per voler fer del Mallorca una sucursal del Madrid.

ΩΩΩ

Jordi Pujol, que ha pactat amb el PP per un plat de lleties.

ΩΩΩ

Les **Joventuts d'ERC**, per estar en contra que ERC actuï com un front patriòtic -ja ens agrada-ria!-, quan aquest és l'únic camí possible si es vol guanyar unes eleccions i proclamar la independència.

ΩΩΩ

El suplement dominical d'*El País* de 28 d'abril, dedicat a comparar Madrid i Barcelona, tot un compendi de racisme anticatalà. L'únic que se salva és **Manuel Vázquez Montalbán**, que fa un repàs als intents de genocidi d'Espanya contra Catalunya.

ΩΩΩ

L'exèrcit espanyol, que continuarà fent maniobres militars a Cabrera.

ΩΩΩ

El **tribunal de l'Audiència de Barcelona** que ha absolt del delictes d'apologia del genocidi dos caps rapats espanyols, **Sergio Soto** i **Sergio Durán**, que a un programa de televisió s'havien definit com a nazis i justificaven la seva violència contra "**los rojos, los separatistas, los judíos y otras escorias de la sociedad**".

ΩΩΩ

L'**Assemblea d'Insubmissos** per haver-se desmarcat de la Plataforma de Solidaritat amb Tomeu Martí.

ΩΩΩ

L'**Ajuntament de Calvià** per aprovar la urbanització de Punta Negra del grup alemany Schörghuber.

ΩΩΩ

L'**Ajuntament de Ciutat** per no donar una tarima i electricitat a l'acte sindical de l'1 de maig.

ΩΩΩ

La jutgessa titular del jutjat d'instrucció núm. 5, **Ana María San José**, per amollar sense fiança el conductor que sense tenir carnet de conduir va matar un jove de 19 anys, Javier Jarreño, al camí vell de Bunyola.

Diada
PER LA LLENGUA,
LA CULTURA I LA IDENTITAT
DEL PAÍS

L'any passat vàrem ser 30.000 persones en defensa de la Llengua i la Construcció del País. Enguany, la llengua i l'autogovern necessiten d'un nou i fort impuls.

Si no volem quedar despenjats dels pactes que es culnen a Madrid

Dissabte, dia 18 de maig, a les 18:00 (Plaça Major) Tothom a Palma, per empènyer amb força!

Veniu a reclamar els nostres drets i a deixar ben clar que les Balears **SOM COMUNITAT HISTÒRICA!**

Mallorca no pot quedar enrere

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL de Mallorca

PRESENT / FUTUR

Un nou horitzó s'obri damunt Mallorca.

La primera institució de l'Illa té força de

Present i Futur. Present en tots els pobles,

Present en totes les necessitats, Present en el
desenvolupament de Mallorca.

Futur per dur a terme un projecte de progrés.

Enhorabona pel centenari de la benedicció de la primera
església de S'Arenal 1896-1996.

**Consell Insular de Mallorca,
una institució de Present i Futur.**

**Consell Insular
de Mallorca**

El nostre país està orfe de líders Retornem a Macià

En aquests darrers temps hem estat testimonis de "l'embolica que fa fort" que està patint l'actual ERC (Esquerra Republicana de Catalunya). Ja fa temps que sabíem que tot aquet rebombori de tints desintegradors era una qüestió de temps. ERC es va muntar sobre una bomba de rellotgeria de la qual els seus components essencials eren una heterogeneïtat de grups provinents de diversos sectors de l'independentisme (una de les funcions de la nova ERC era acabar amb el ventall de grupets revolucionaris que podien esser brou de cultiu per a una altra temptativa de crear una Terra Lliure. Recordeu les converses pre-olímpiques de Colom amb en Vera per "pacificar" ERC?), conjuminada amb una operació de presa de poder afavorida des de CiU i més concretament des de Jordi Pujol, que posaria elements que havien estat finançats per ell, com n'Angel Colom i una gran part de la *camarilla* que formava la Crida a la Solidaritat fins a elements de la Fundació Acta (el rovell de la *intelligentsia* pujolista), com ara na Pilar Rahola o en Max Canher, si bé aquest darrer des d'una posició satèl·lit a través de la seva Acció Catalana, ja que havia de figurar però no cremar-se políticament.

Aquest reagrupament d'escorrials polítiques més aquest intent de copar un partit històric amb la intenció de convertir-lo en un coixí inflable o desinflable segons la situació que convingués a CiU, portaria a l'actual estancament i contenció del moviment declaradament independentista. És així, l'ERC dels anys noranta ja neix tocada perquè forma part de l'estratègia pujolista de control del nacionalisme. La matriu convergent controla els seus "fidels *descarriats*" satel·litzant física i moralment l'ERC.

Ja fa anys que CiU veu que hi ha un sector prou important de vot que per coherència nacionalista no votarà les seves llistes i

que entre els simpatitzants i militants hi ha un creixent ànim independentista que no saben deturar, sobretot entre la franja de més futur: els joves. És per això que en Pujol tanca l'aixeta de les ajudes institucionals a la Crida (us heu aturat a pensar per què es va extingir la Crida i ara es torna a parlar de crear una altra Crida?), tot exigint-la i aprofita els seus joves més destacats perquè ocupin un espai, ERC, que en qualsevol moment se li podia girar massa en contra o esdevenir un ver substitut de CiU si hi entrava una sèrie de gent no controlable i ferma en els plantejaments nacionals, i això per al seu projecte regionalista i per al seu ànim cesarista era un obstacle massa perillós. Llavors necessitava un ninot de palla amb prou ambició i sense ofici ni benefici per tenir-lo ben lligat, i que optés per jugar la tàctica ERC per així millorar l'estratègia CiU; d'ací l'entrada de Colom i els seus (heu pensat per què és CiU qui dona el vist i plau a certs bancs perquè concedeixin crèdits milionaris demanats per ERC?). I és que l'ERC colomina ha fet una política emparada pel seu padrí convergent, de manera que l'ha fet aparèixer més com una JNC amb representació parlamentària que no pas com un front patriòtic amb vocació d'assolir la independència. I de la titellada inicial se n'ha fet rifa grossa, ja que dels previsibles errors i *boutades* que ha fet ERC qui se'n beneficia és CiU. La famosa encaixada de mans amb l'inefable Vidal-Quadras, la política de frívola *vedette* de na Rahola, les estratègies pedants i obstaculitzadors d'intervenció a les illes Balears i al País Valencià, la manca de cohesió i repressió internes així com les contínues crides a esperar el missatge d'esquerres i apropiat-se a partits sucursalistes com IC-Els Verds i al botifler PSOE català han estat hàbilment explotades per una CiU que pot presentar "l'independentisme" com una opció més incoherent i impresentable encara que la convergent. La pèrdua de més de vint-i-quatre mil vots a les darreres eleccions estatals i el minso creixement a les darreres eleccions catalans confirmen el quadre clínic que pateix ERC. Llavors, molts catalans que confiaven en el projecte regenerador, democràtic i sobretot independentista de la nova ERC, s'han desencisat, si no

desinflat com un globus, quan han vist que el que de debò hi havia era aventurisme, prepotència i rebaixes "sobiranistes" de l'ideal independentista. I molts han dit i diuen que per arribar a això ja ens estava bé amb en Pujol; maquiavel que ha sabut donar una imatge d'ordre, d'influència i de catalanitat folklòrica, d'aquella que tant enganxa per essencialista i acrítica, a la seva formació política: la regionalista CiU. I és així que avui el gruix més gran d'independentistes, tan físics com sociològics, està arrecerat darrera de les faldilles d'en Pujol, i si el desgavell segueix així encara ho estaran més. Una altra vegada en Pujol ha sabut donar una estocada mestra al nostre procés de reconstrucció nacional utilitzant com a títols alguns que sembla que vagin per la vida con uns mercenaris de certs poders constituïts.

I no cal di-ho, a ell li surten les coses millor que a en Cambó. L'escissió de la Lliga Regionalista amb Acció Catalana (per entendre'ns en el context, l'ERC d'ara), no li va servir per deturar un Francesc Macià que, quan entrà a l'Acció a militar-hi i veié que allà l'únic que hi havia eren independentistes de saló, va agafar el barret i l'abric i se n'anà a fundar el seu Estat Català. Un Estat Català que, si bé fracassà el 1926 amb la temptativa de Prats de Montlló, aquell "perdent i tot, vencerem!" va servir per obrir, amb la seva ERC, les portes a la República Catalana del 1931. Però que ningú es cridi a l'engany, ERC no va guanyar per esser d'esquerres, sinó per independentista i sobretot perquè, més que ERC, el que van votar els catalans fou Macià per damunt de tot; ja que al final el que es vota és una personificació d'una ideologia, és a dir, homes. Catalunya tenia un líder i el va seguir massivament. Però avui, què té Catalunya? Si ni en Pujol arriba a la sola de la sabata d'en Cambó, a on ja no li arribarà un Àngel Colom al president Macià? El nostre país està orfe de líders i ací és on rau el nostre mal major. Espanya i en Pujol ho saben molt bé, però en son prou conscients els catalans? No ens perdem més per les branques: el problema d'ERC és d'homes i el problema de Catalunya és el d'una política que ens retorni de nou a Macià!
Francesc Castany de Caso, Barcelona Ω

LA MÀFIA A MALLORCA Els "homes d'honor"

Els homes d'honor són escollits per la màfia després d'una duríssima selecció realitzada entre ells. Han d'esser els que més obeeixin determinades regles severes, també autèntics professionals d'activitats il·lícites, que quan parlin diguin poques paraules per no haver de dir mentides i han de saber relacionar-se bé amb els seus col·legues. Són els que millor interpreten amb rapidesa alguns signes, gestos, missatges o silencis del llenguatge formal quotidià.

Aquestes característiques, i alguna més particular que posseïx cadascun d'ells, fa que aquesta classe de personatges no puguin esser tractats com a simples delinqüents comuns, pel fet que solen fer les coses de manera racional i redueixen al mínim les seves actuacions delictives.

La gent actua davant seu amb respecte cap a la seva persona.

Molts respiren el mateix ambient que els "homes d'honor", però en queden pocs que visquin a la seva ombra, per això els coneguts no fan mostres de por davant de cap d'ells. Els coneixen perquè tenen determinades mirades i tons de veu, que convé estudiar per saber què amaguen.

Es dediquen amb preferència a garantir vots per als representants conservadors a totes i cadascuna de les eleccions. Pregonen sempre la involució política. S'aprofiten quan poden del poder financer i en alguns casos del militar. Odien els comunistes. Els agrada qualsevol repressió d'intents considerats subversius.

Tenen una gran por a alguns tipus de reforma agrària. Solen dir que viuen de les seves finques. No els agraden gens els sindicats de classe, per a ells és com si no existissin, si bé ells tenen les seves pròpies organitzacions legalitzades i participen en elles activament.

Ells no tenen cap remordiment per dedicar-se a negocis com el reciclatge de doblers bruts, mitjançant bancs i empreses, comptant amb industrials còmplices de la màfia.

N'hi ha fins i tot que es dediquen a fer visites al Parlament per poder influir sobre els diputats, solen esser els d'arrel ciutadana. Però els elements més notables dels "homes d'honor" de la màfia formen part de la classe agrària: es tracta d'una nova burgesia de propietaris agrícoles coaligats amb aristòcrates liberals: una tradició d'origen feudal que ve d'un món on la dependència personal respecte del ric i el poderós era contínuament sentida com una assegurança del dèbil i la satisfacció de necessitats elementals.

Els punts d'honor fonamentals de la màfia segueixen essent el respecte a la mare, a la dona, als fills, a la paraula donada i a la religió. Per al mafiós, en aquests punts d'honor s'hi afegeix un altre que ens porta a un món de costums i de relacions humanes anteriors a l'Edat Mitjana, remuntant-se fins als temps de la Grècia homèrica: el respecte al foraster i al convidat, tractat amb tots els miraments, àdhuc amb generositat insòlita, sobretot per part dels "caps" mafiosos.

Els "homes d'honor" utilitzen amb freqüència el que es pot qualificar de doble joc, com per exemple subvencionar i donar suport a candidats dels dos partits majoritaris, per així obtenir millors avantatges. Estan disposats a assumir formes d'activitat respectables, encara que només com a cobertura, i arriben àdhuc a crear fundacions de caritat o a provocar campanyes humanitàries, publicitàries, de qualsevol classe, a la seva pàtria o a l'estranger.
Pere Gri Ω

NECESSITAM PROMOTORS I PROMOTORES DE

L · E · S · T · E · L

a Mallorca i a la resta dels Països Catalans

TeI. 26 50 05

**L'ESTEL
de Mallorca**

**SUBSCRIVIU-
VOS-HI !!!**

**Recorda! Quan hagi llegit aquest periòdic,
si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent. El país ho necessita.**

Centenari de l'església de s'Arenal

Enguany se celebra el primer centenari de la benedicció de la que avui s'anomena l'antiga capella de s'Arenal. Aquesta efemèride fa que tinguin lloc una sèrie d'actes culturals per celebrar l'esdeveniment.

Fou el dia de Pasqua del passat mes d'abril quan es féu la proclamació de la celebració d'aquet centenari (1896-1996). Hi va haver missa solemne oficiada pel rector de s'Arenal, pare Jordi

Perelló, i adequada homilia. La nina Maria A. Alzamora va recitar uns versos al·lusius a la festa, originals del qui subscriu.

Conferència de Dr. Bartomeu Font Obrador

El primer acte celebrat a la mateixa capella antiga, inaugurant l'efemèride d'aquet primer segle d'existència de l'església arenalera, fou una conferència del Dr. Bartomeu Font i Obrador, la qual versà sobre el tema "S'Arenal cent anys enrera". L'historiador fou presentat pel qui subscriu. Font i Obrador féu una exposició molt detallada de les primeres passes de l'esglesia, allà per les darreries del segle passat. Després de la intervenció de l'historiador, es varen passar unes diapositives, la majoria antigues, de diferents paratges de s'Arenal.

Un poc d'història

Fou el 22 d'agost de 1895, quan un grupet setanta-vuit arenalers que veien la necessitat de tenir una església per poder complir el precepte dominical a s'arenal (aleshores en lletra minúscula), mostrà públicament la necessitat de construir una església a la zona que aleshores només comptava amb quatre cases i altres tantes barraques poblades per pagesos, trencadors, llenyaters i pescadors. A començaments de 1896 quedava constituïda la junta que va

El sacerdot Miquel Salvà, autor dels plànols de l'església de s'Arenal, amb els seus alumnes arenalers.

donar vida al projecte. Es posaren a fer feina i començaren les obres.

El solar estava damunt un pujol, a uns tres-cents metres de la mar, dins la possessió de Son Verí d'Abaix, al costat de la carretera de Lluçmajor, avui carrer de Sant Cristòfol, el propietari del qual era el senyor Francesc Salvà i Salvà, que en féu donació al bisbat. El fill d'aquest senyor, de nom Francesc, va pintar i va

donar una pintura de sant Cristòfol a l'església, pintura que es conserva molt bé. Aquesta església fou dedicada a sant Cristòfol, patró dels banyistes, i a la Mare de Déu de la Lactància, patrona dels trencadors.

La primera pedra fou col·locada el 10 de febrer. L'edifici fou planificat per mossèn Miquel Salvà, un capellà molt aficionat a l'arquitectura. La benedicció del

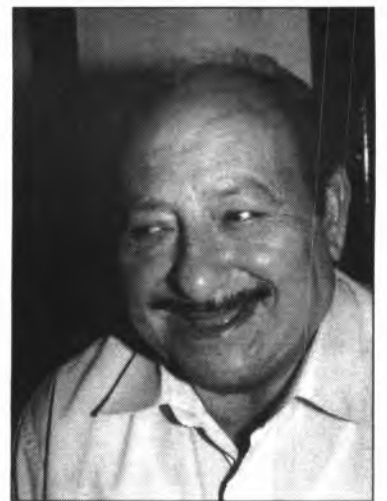

Autoritats municipals de Lluçmajor, presidides per la consellera de Governació, Catalina Cirer, el vespre de la conferència. També hi fou present el provincial dels Franciscans, el senyor batle i molts d'arenalers.

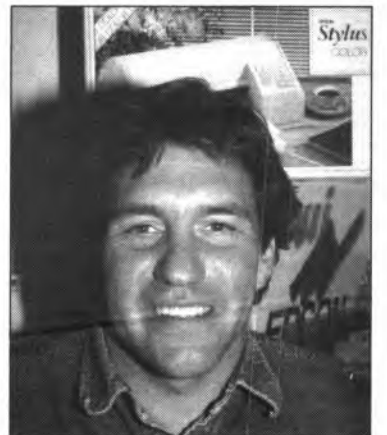
presbiteri va tenir lloc dia 12 de juliol de 1896 amb assistència d'unes tres mil persones de la contrada, de Ciutat i de Lluçmajor, amb la presència del batle de Lluçmajor, Josep Moger i Noguera. La banda de música de Lluçmajor va amenitzar la festa. Foren padrins de la nova església el senyor Francesc Salvà i Ripoll i la senyora Francisca A. Moger i Ramis.

Actes a celebrar durant el mes de juny

Dia primer de juny continuaran les celebracions del centenari de l'església arenalera amb una conferència del vicari general mossèn Joan Bestard, el qual serà presentat pel rector de s'Arenal, pare Jordi Perelló. Dissabte dia 15, hi haurà una taula rodona amb el tema "La nostra Església com a punt d'encontre i d'unió dels arenalers". Dia 6 de juliol, al reformat Saló Parroquial, inauguració d'una exposició de fotografies antigues de s'Arenal i una exposició de pintura. A continuació, a la Capella, presentació del VIII tom de la col·lecció *Arts i Oficis d'Antany*, del pare Joan Llabrés, al cel sia, i Jordi Valls i Soler. També hi haurà la presentació de la reedició de la *Monografia del Temple dedicat a Na. Sa. de la Lactància*, original de mossèn Sebastià Guasp i Cerdà. Dia 11, descobriment del rètol d'un carrer dins s'Arenal-Ciutat amb el nom del pare Joan Llabrés i Ramis. Dia 12, hi haurà altar fumet i missa de tres commemorant els cent anys de la benedicció del temple, i descobriment d'una làpida. El diumenge dia 14, ofrena floral a la Mare de Déu de la Lactància. Trobada a la plaça del Consultori per anar en processó fins a l'església. A les 19 hores del mateix diumenge, processó marinera. **Tomeu Sbert i Barceló** Ω

En Manuel Senon, de València, fa vint-i-un anys que va obrir el restaurant *Bavària de s'Arenal*. Ara fa quatre anys que l'ha reconvertit en la *Pizzeria Senon*, on despatxa pizzes i pastes italianes, que és el que el públic demana.

En Pau Thomàs, de Lluçmajor, és el director d'*Informàtica Arenal*. Una escola d'informàtica a tots els nivells, on també es poden comprar ordinadors, impresores i consumibles. Ell és el proveïdor habitual de L'ESTEL de Mallorca.

N'Antoni Alenyar, de s'Arenal, és l'amo jove de la *Bodega Campos*, a les *Galeries Cupido*, a *Sometimes*. Aquesta bodega té vint anys.

**Aucelleria
ARENAL**

PERRUQUERIA CANINA

Plaça dels Nins, 26 • Tel. 26 76 64
S'Arenal de Mallorca

IMPRENTA

Graphic Art

Carretera Militar, 208 • 07600 s'Arenal (Mallorca)
Tel. 26 89 64 (2 línies) • Fax 26 65 09

**Bar Restaurant
CASA JUAN**

Juan García Campos

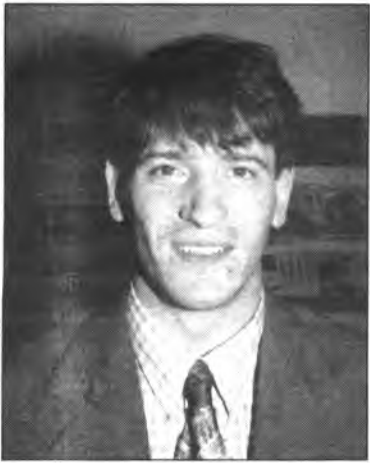

ESPECIALITAT EN MENJARS ESPANYOLS

Sant Cristòfol, 3 baixos
Tel. 44 24 87

07600 s'Arenal
Lluçmajor

Entorn a l'individualisme

En Joan-Carles González, que tenia l'agència de viatges Alicia Tours, a Can Pastilla, l'ha traslladada a la barriada de Sometimes.

En Guillem Patiño fa vint-i-cinc anys que, associat amb en Pau Julià, ha regentat cafeteries arenaleres com Marola, Safos, s'Escàndol... Ara regenten Es Botxí i l'hostal J. Palma.

Na Margalida Comes, de Son Sardina, fa tres mesos que ha obert la Sabateria Cordons, al carrer Formentera, a s'Arenal.

Fa vuit anys que en Jaume Garau, de Lluçmajor, va obrir la sala de jocs Ecus, al carrer Sant Bartomeu de s'Arenal.

S'ha dit i repetit que l'individualisme és el tret temperamental més acusat dels catalans, i si bé tots els països, sense raonar-ho massa, es diuen individualistes –l'adjectiu afalaga el propi "jo"– la cosa entre nosaltres és ben manifesta. Obriu qualsevol llibre que tracti del tarannà català i aquesta característica la trobareu glosada amb marcada preferència.

Cal constatar, però, que per altra banda les exterioritzacions més peculiars de la nostra manera d'ésser –posem per cas la sardana– tenen un ample i pregon sentit de col·lectivitat.

Això, en principi, pressuposa una mena de desdoblament psicològic. Mes si escatim un xic el problema, veurem que el nostre individualisme és un dels aspectes més positius d'un íntim esperit de comunitat i, per tant, no discrepa poc ni molt del caire que tenen les formes més genuïnes del país.

Ara bé, per comprendre-ho ens caldrà ineludiblement establir una premissa, que és: el nostre poble viu encarat durant llargs períodes de la seva història amb un conjunt de circumstàncies –la dominació castellana, senyalem-ho en termes generals– que ens ha imposat oficialment l'aire i els sentiments del "vef"

Aleshores, orfe el català d'una societat autòctona, i negant-se-li el dret d'organitzar-la, li ha calgut aguditzar la seva individualitat per tal de no desnaturalitzar-se. Mentre, l'esperit col·lectiu ha romàs relegat, i si de tard en tard és deixa entreveure, ho fa de manera inconscient o heroica, car la nostra gent sap prou bé que tota exteriorització d'aquest sentiment enclou la tendència natural a estructurar la pròpia manera de viure enfront de l'artificial i alhora obligada.

Davant la impossibilitat d'organitzar llur vida col·lectiva i malavinguts amb l'estranya –àdhuc els qui voluntàriament pretenen acceptar-la per temperament no acaben mai d'identificar-s'hi–, l'acusat individualisme dels catalans és prova palesa dels íntims lligams que ens agermanen. És com un crit de protesta o un afany, sigui com sigui, de diferenciar-nos de tot allò que volen que siguem.

D'ací que els catalans, aparentment sorruts, amics de pocs amics i sempre valent-nos per nosaltres mateixos, més que de gent pròpiament individualista, tenim el posat de l'home que, vivint complicat a una societat

secreta, no pot amagar l'aire de conspirador i va sempre "a la seva" amb una certa i benaurada ganyoneria. I en aquest "anar a la seva" hi ha potser la clau de la nostra permanència com a poble.

En certs moments, però, aquesta instintiva defensa de la personalitat col·lectiva pot degenerar, pel pes torturador que aclapara, a un extremisme contraproductiu. La repulsió progressiva envers l'estrany que per tal d'imposar-nos una "pàtria" comença esborrant la nostra, pot arribar a crear un ressentiment desorbitat que un es considera, inconscientment, enemic de tota mena d'estructura social. Llavors, un complex d'apàtrides fa que us sentiu forasters a casa vostra. L'acràcia –posats a cercar remeis– sembla l'única solució viable. Un fals sentiment revolucionari fa creure que solament la utopia anàrquica pot dignificar el propi "jo", encara que sigui, caigui qui caigui, a l'esquena dels altres. I l'individualisme que, sense exageracions, té un sentit positiu, es converteix en una insolidaritat manifesta. Essent-ne la causa, no un origen congènit, quelcom que "ja portem a dintre", sinó una provocació. No és pas atzar que la tendència anàrquica de Catalunya comenci amb l'entronització de la dinastia castellana.

Aquest mal, barrejat amb una fraseologia demagògica i messiànica, moltes vegades ha intoxicat alguns sectors del nostre proletariat; de la mateixa manera que la nostra "gent d'upa" el sofreix en un altre sentit: reclosos en llur fortalesa d'or fan la seva sense miraments i revestits amb un cosmopolitisme estàndard que els fa perdre contacte amb la realitat immediata, es creuen haver superat el problema català perquè poden comprar la burocràcia forastera amb un grapat de bitllets, que, per més que n'hi posin, mai no són suficients per a proporcionar-los una pàtria de debò.

¿Per quins motius, doncs, la nostra personalitat es deforma abans que adaptar-se obertament a la mentalitat estrangera?

El procés és fàcil de comprendre. L'home, de petit, s'incorpora al medi mitjançant la simple imitació: del pa sap que se'n diu pa perquè els grans l'anomenen d'aquesta manera.

Ara bé, no imita únicament els sons, sinó també els hàbits, els costums i al conducta dels que l'envolten: l'esperit del medi, podríem anomenar-lo, que amb les seves variants és fill de la complexitat ambiental que dona

vida a un poble. L'infant imita, de retruc assimila, puix que se sent corprès per tots els elements que l'envolten; de no impressionar-se favorablement, no podria compenetrar-s'hi.

Però quan ha de conviure "oficialment" a l'escola, el nen troba una discontinuïtat ambiental, a part de l'exotisme d'un idioma aliè –problema abastament estudiat pels pedagogs–, s'origina una contrarietat, un xoc mental tan important com la reacció enfront del llenguatge sobrevingut. El noi ha de moure's al mig d'un clima psicològic que no respon a l'esperit del medi català on veritablement viu, i s'hi sent desplaçat o, millor dit, estrany. Li ensenyen conceptes i formes derivades d'unes altres característiques temperamentals que no sap compaginar amb l'aire familiar que fins ara exclusivament respirava. Sovint escolta a casa seva qui parla amb un sentit despectiu d'aquell món nou que volen inculcar-li –cada terra fa sa guerra–, tan diametralment oposat al seny de la llar. L'infant mateix no tarda a constatar que els representants genuïns d'aquell món aliè, que li presenten com el més brillant que ha existit a l'univers, fan en el nostre país les feines més humils o les més menyspreables.

Aleshores comença a percebre un estrany sentiment d'indiferència vers el medi "oficial"; no l'impressiona, més aviat, a la seva manera, el considera fictici i no pot, per tant, imitar-lo amb la intensitat que requereix el procés assimilatiu. En tot cas, l'escarneix fent la gara-gara, i com és natural la identificació amb la mentalitat forastera es fa d'una manera aparent. Li fareu parlar un altre idioma que no sigui propi de l'infant –"per esforç de memòria", com s'ha dit oportunament–, li fareu recitar una història que no és la del seu país, li donareu tantes garses com vulgueu dient-li que són perdus, però no podreu fer-li néixer admiració pel que voleu guanyar-lo. Potser momentàniament, com suggestionat, semblarà que ja és vostre. Dons bé, no us feu il·lusions, car tot d'una li sortirà el ressentiment que li crea la vostra imposició i us mirarà amb menyspreu. Examineu sinó com reacciona un català en parlar-li de les gestes històriques de Castella que, de petit, a l'escola tant li havien ponderat...

Però ja ens allunyem massa del fet de l'individualisme català, el qual podem finalment sintetit-

zar amb un breu exemple: és com si a la vostra llar una mà totpoderosa us hi posés un rellotgat, que tingué atribucions per manar-ho tot i us obligués a captar-vos a la seva manera d'ésser. Dones bé, si el personatge fos un home molt prestigiós, d'una atracció extraordinària, que pogués fer-vos néixer l'admiració que es requereix perquè us decantéssiu a imitar-lo, tenint com tindria la força, possiblement arribaria a impregnar part del vostre esperit amb la seva saba. Però si aquest nouvingut us el comencéssiu a mirar de cua d'ull i consideràveu, encara que no fos veritat, que el seu món és molt inferior al vostre, i per afegit el remarcàveu desproveït de l'encís casolà, no solament l'intrús no aconseguiria els seus propòsits, sinó que els efectes foren a la llarga contraris al que volia dur a la pràctica; el tarannà de la vostra llar us semblaria molt més agradable que abans ja que ara valoràrieu els seus encisos al comparar-los amb els defectes i els exotismes que va portar-vos el foraster. L'estada d'aquest foraster tindria per a vosaltres el seu procés: primerament, sabent-lo amo i senyor i essent inútil la resistència, cadascun de vosaltres restaria a la seva cambra el major temps possible, per tal de servir amb l'isolament la pròpia manera d'ésser (seria la fase de l'individualisme positiu). Potser algú renegaria de la llar o voldria acaparar part del peculí dels altres per passar-se-la més còmodament dins la seva habitació (seria la fase de l'individualisme anàrquic). Quan el problema semblaria fer-se més endèmic, un bon dia, aprofitant la feblesa de l'enemic comú, us tomaríeu a sentir íntimament solidaris, profundament germans. En aquell instant, el foraster hauria de fugir a corre-cuita o s'hauria d'adaptar al vostre medi. No l'hi quedaria cap més altre opció. I la llar recobrada, fora l'obstacle, reprendria de bell nou la vida de comunitat fins ara pertorbada per un element estrany que li barrava el camí. (De l'Obra Escrita de Carles M. Espinalt) Ω

RESTAURANT
ITALIANA
PIZZERIA

Direcció: Rosa

c/ Berlín, 6 • Tel. 49 01 65 • s'Arenal (Mallorca)

Automòbils
PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

**EL PETIT COMERÇ DÓNA
VIDA I SEGURETAT A LA
BARRIADA**

Quatre motius per anar a comprar a la petita i mitjana empresa de la barriada:

1. Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.
2. El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.
3. La petita i mitjana empresa ofereix un tracte humà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
4. Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

Mallorquins! Mallorquines!
No deixeu de comprar als comerços de la barriada o del vostre poble!

És un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

**MALLORQUINS
MALLORQUINES**

**COMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA**

**SÓN ELS MILLORS
DEL MÓN**

És un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

LA BITACORA

DORADA

Restaurant

peixos i mariscs frescs

OBERT CADA DIA

Trafalgar, 23 • Tel. 26 34 10
Ciutat Jardí (Coll d'en Rabassa) • 07007 Palma

**Restaurant
BINICOMPRAT**

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

Xarlie Point Service

Locutori de telèfons

Servei de Fax

*Revelat de fotografia
en una hora, i més coses...*

Carrer de Trasimé, 41-A Telèfon 263663
S'ARENAL DE MALLORCA.

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

MAK
PERRUQUERIA
DE SENYORES

c/ Militar, 230 • Tel. 49 05 62 • s'Arenal de Mallorca

BAR CENTRAL

Menjars • Tapes variades • Entrepans
Som especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/ Cardenal Rossell, 80 •
Tel. 26 10 39 • Coll d'en Rabassa

CAN TITO RESTAURANT

**PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA**

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

**CLÍNICA VETERINÀRIA
SON VERÍ**

Dr. Olaf Thamm - Dr. Jörg Thamm

MEDICINA • CIRURGIA
HOMEOPATIA • AMBULÀNCIA

URGÈNCIES 24 HORES

Tel. **44 12 13 • 908 53 86 79**
07600 s'Arenal-Son Verí
Dragonera, 3

RESTAURANTE

**Casa
Jacinto**

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

BAR RESTAURANT
ALL I PEBRE
Menjar típic valencià

Direcció: Begoña Asunción
c/ Canonge Tarongi, 8 • Tel. 26 51 48 • 07007 Coll d'en Rabassa

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

A la plaça des Banc de s'Oli, lloc primer pis per trenta mil pessetes. Tel. 665336.

Oportunitat! Venc el solar núm. 382 de Cala Pi. Preu normal 4.200.000 per 3.800.000. Trucau de nit al 140728.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Bonik terreny a Lluçmajor (camí d'Alicantí). Cantó 11 metres, caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat de llum i telèfon. Tel. 450994. Preu per convenir.

Avinguda Argentina. Llog pis de 5 habitacions, moblat, xemeneia, electrodomèstics, telèfon, dos banys. 75.000 pessetes mensuals comunitat inclosa. Tel. 792490.

Magalluf, venc 16 locals comercials. Planta baixa i pis 70 m². més terrasses entre 50 i 145 m². Tel. 726306.

PER IL-LUMINAR LA SEVA LLAR ELÈCTRICA NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18 07004 Ciutat de Mallorca

Benestar Costa d'en Blanes, 22 cases primera fase, 15 cases amb piscina, jardins comunitaris. Entrega en 18 mesos. Tel. 726306.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

Venc cavallet (ponny) de sis mesos per 75.000 pessetes. Telefonau al 427754. S'Hostalot.

VENDES

Vull comprar iot de 14 metres d'eslora amb tres cabines, coberta espaiosa, dos motors Diesel i dos llocs de control. Tel. 120197.

Venc motor Mercuri, foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tel. 753033 i 755460.

PERSONALS

Home de 35 anys, 180 m, 64 kg, dos fills. Llicenciat en història de l'art. Vull conèixer al-lota per a fins formals. Bru. Carrer Llorenç Cerdà, 2, esc. B, 6-1, 07012 Ciutat de Mallorca.

Guarda de seguretat fadrí de 36 anys, fort i amable. Vull amistat sincera amb senyoreta intel·ligent de 20 a 40 anys. 717354.

Casat de 36 anys cerca dona per a compartir deliciosos moments. Convit a sopar dins un iot a alta mar. Trucau preferiblement els vespres, fins devers les dotze. Pregunteu discretament per Toni. Tel. 299903.

Ets una al-lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. Tel. 719534.

Fadrina de 54 anys amb aparença de 40, alta i sense problemes econòmics. Desig formalitzar parella amb senyor agradable, culte i amorós. Crida'm al 719534.

Som el centre matrimonial i d'amistat que ajunta més parelles cada dia. No segueixis amb més problemes de soledat. Telefona al 717354.

Secretària d'alt càrrec, vida resolta, 32 anys, molt simpàtica, amorosa, garrida, ben feta... vull conèixer senyor formal i culte de 35 a 50 anys. 719534.

Si tens entre 18 i 40 anys, ets garrida i amb problemes econòmics, jo te puc ajudar. Som un empresari casat insatisfet. 717354.

Al-lota de trenta anys desitja amistat amb joves que tinguin sensibilitat per la cultura i l'art. Apartat de correus 1107-07080 Ciutat de Mallorca.

Mallorquí de 39 anys, estudis superiors, vull conèixer al-lota de similars circumstàncies. Escriure a l'apartat 211 (07080) Ciutat.

Voldria correspondència amb dones de 45 a 50 anys. Jo en tenc 50. Francisco España. Alfonso el Sabio, 2A-2-1.

SERVEIS PROFESSIONALS

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

Canviem el model de la seva roba, feim adobs i reformes de tota classe. Adobs en 24 hores. Carrer Bisbe Cabanelles, 30 (a 100 metres de la plaça Pere Garau de Ciutat) Tel. 278453.

S'ofereix pintor empapador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Llitterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Modista. Tallar i emprovar. Faig tota casta d'arranjaments: cremalleres, baixos, etc. Tel. 292920. Maria dels Àngels.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. son Ferriol.

S'ofereix administrativa amb vint anys d'experiència a banca i quatre anys a l'administració pública, com administrativa/secretària/recepcionista. Tel. 712501.

Si teniu qualche vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Si fas manualitats com pintura, costura, brodats, ceràmica, etc, el pots exposar gratuïtament a "Cosas para tu Casa", al carrer 31 de Desembre de Ciutat. Tel. 752639.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136 Tomàs Forteza, 24 • 462686

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Venc motocicleta marca NSR 80. Molts pocs quilòmetres, quasi nova. Tel. 511223.

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623-L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

Venc YAMAHA 400 PM Z. Peces noves. Assegurada. Amb casc. 150.000 pessetes. Joan. 835131.

ENSENYANCES

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de cor-

reus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 ptes/hora. Tel. 243742.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ • Escriuiu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriuiu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

Vint-i-cinc d'abril

«Amics de Joan Ballester i Canals» ofereix de franc material imprès i cassettes de propaganda nacionalista. Podeu escriure a l'Apartat 5.069 de Barcelona-08080; o telefonar al 93 2194746.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Mestre s'ofereix per fer classes de repàs. Demanau per Bartomeu al telèfon 467931.

Si estau interessats per la literatura en català, podeu subscriure-vos de franc a la revista LA FOREST D'ARANA, plaça Mossèn Sorell, 6-14, València 46003. Cal fer-hi esment dels vostres nom i cognom, adreça, codi postal i població.

Licenciat fa classes de català a tots els nivells, per a una persona o a un grup petit. Preparació per exàmens de la junta avaluadora. També repàs d'assignatures. Tel. 720567.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337.200 Rosario-Argentina.

Aquesta és la data en què s'inicià l'ocupació militar de l'antic regne de València, de Catalunya i de Mallorca, per l'exèrcit castellà i francès, aliats, amb l'excusa d'una disputa dinàstica per la Corona de les Espanyes.

S'inicia el procés històric sistemàtic d'eliminació d'un país situat entre Castella i els països italians, llarg i estret, entre les muntanyes que tanquen Castella i la porta ampla de la Mediterrània amb veïnatge i casa posada a Itàlia, europeu i mediterrani que dona papes a Roma.

Antiga residència de l'emperador August fou la imperial Tarraco i, per tant, capital del món romà. Escola de papes, defensor dels càtars, protector del Partenon i recuperador de la cultura clàssica grega, aturador de tàrtars a l'Imperi Oriental, pàtria de Cristòfor Colom i financer del descobriment d'Amèrica.

Aquest país, associatiu com cap altre, però orgullós de les seves institucions i lleis, encara avui model d'organitzacions internacionals, fou mestre de nacions del món.

Realitzada l'ocupació militar, es provocà el saqueig i espoliació de tot bé econòmic, la crema de ciutats, la tala d'arbres de cultiu i el desterrament de la població desposseïda de tot... Immediatament la prohibició de la llengua, sistema econòmic, furs i moneda... I l'annexió a Castella i sotmès al govern del *Consejo de Castilla*, que col·locà gent caste-

llana com a colonitzadors al càrrec de tot organisme polític i administratiu necessari. Al llarg dels anys es provocà al país la despersonalització de la població.

Però al mateix temps s'inicia un procés d'assimilació de l'ocupant perquè l'ocupació militar no aconsegueix acabar amb la resistència a ésser destruït o assimilat

socials quasi feudals de latifundis i cacics, pel que sense possibilitats econòmiques viu subsidiària per les economies dels Països Catalans sotmesos.

Alhora que sent la seva frustració, Castella incrementa l'odi vers Catalunya, que solidàriament ha admès una població emigrada igual a la seua pròpia, més

nos d'expressar la major part del temps en la llengua i els mitjans dels dominants castellans.

Encara que els valencians puguem sentir-nos-en molestos per la presumpció i la dominació (espanyoles) castellanques, estem actualment despertant després de tant de temps amb el caràcter ensopit per oposar-nos a la domi-

Saqueig d'una vila. Gravat de la sèrie Les misèries de la guerra per Jacques Callot (1529-1635). H.U.P.

per la potència ocupant: els Maulets són una constant històrica des d'aleshores, per l'esperit d'igualtat social i llibertat que els inspira.

Castella ha necessitat constantment guerres d'ocupació per mantenir-se: les carlines, la guerra del rebel Franco...

Foragitar la població que li hauria fet canviar les pròpies estructures socials i menar-la com a emigrants a l'Antic Regne de València i a tota Catalunya a fi de castellanitzar-la, ha estat un perjudici desastrós per a Castella que, sense gent, no ha pogut desenvolupar-se, quedant ancorada en estructures econòmiques i

que qualsevol altra nació del món, que d'ésser sobirana l'hauria incorporat al sentiment i tarannà català totalment.

La frustració i l'odi castellà abasta fins i tot els seus conacionals foragitats, que com criolls del segle XVIII i XIX els considera intrusos quan tornen a Castella, encara que sigui de pas, anomenant-los despectivament "los catalanes".

Els valencians (i també els mallorquins), intoxicats per l'educació colonial a què ens sotmet l'Estat opressor, ens trobem amb moltes dificultats per expressar-nos en la nostra llengua, havent-

nació castellana.

Els immigrants, així com els catalans de soca-rel, són igualment espoliats per seguir subsidiant la inactiva Castella, i això ens fa a tots ésser un mateix cos que es rebel·la i tard o més d'hora ens emanciparem desprenent-nos-en.

La commemoració de l'aniversari d'aquesta data no és una celebració, sinó la millor manera de guardar memòria del que fórem i ens arrabassaren. Sabem que tenim un lloc entre els països lliures del món on podem aportar molt i bo, sense intermediaris. **Salvador Mas i Santiago Crevillent, País Valencià** Ω

AIGUA POTABLE A DOMICILI

Als termes de Ciutat, Marratxí i Lluçmajor

Telèfon 742768

Els comunicam els nou telèfon
4 4 2 3 7 4

AGÈNCIA GENERAL

AYA Mare Nostrum

ASSEGURANCES SBERT

Plaça Major, 1 (mercat)

Fax 44 23 74 s'Arenal

Masquait, S.L.

- Materials de Construcció
- Prefabricats Formigó • Transports
- Làmperes i Decoració

Oficina: c/ Ràpita, 43
Tel. (971) 65 01 23 / 65 24 32 / 65 04 12
Fax: 65 24 32 • 07630 CAMPOS

L'ESTEL de Mallorca

EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI DE LA VOSTRA EMPRESA A MALLORCA

Les seves vacances d'estiu al millor preu

S'ARENAL
carrer M. A. Salvà, 38
Tel. 442250/54
Fax 441110

LLUCMAJOR
Ronda Migjorn
(SuperProhens)
Tel. 120164

EUROphoto

BALEARS s.l.

1 HORA STUDIO & FOTO

REPORTATGES

BATEIGS • COMUNIONS • NOCES

40 fotos 20X25
1 àlbum de pell
1 póster 50X70

20.000 PTA

c/ Perla, 2 • c/ Amílcar • c/ M. A. Salvà, 4
07600 S'ARENAL (Mallorca)
Tel. 49 13 04 • Fax 49 13 17

**FORAST
ERADES**

Quinito Caldentey: *Mi nominación al Siurell de Plata es como si hubiera cortado dos orejas y rabo en la plaza de toros de Madrid.*

ΩΩΩ

Lorenzo López Sancho: *Y ya que Pujol, con jota de jorobar, se nos ha metido en el asunto, los listos piensan que al tal ni hablarle de que Madrid sea declarado en las Cortes capital de España. España, ¿qué es eso?, viene preguntando con zorrería notable el señor Pujol, estos días con más jota de jorobar que nunca.*

ΩΩΩ

Roberto Centeno, catedràtic d'Economía madrilenyo (*El País*): *Las comunidades autónomas en su funcionamiento actual no están favoreciendo la integración de España, están favoreciendo su desintegración. Han incrementado la insolidaridad, han creado barreras donde nunca las hubo, y están agudizando los enfrentamientos interregionales y la crispación por la falta de equidad y de transparencia con que se está llevando a cabo el proceso. Los dirigentes políticos que por acción u omisión pusieron en marcha este disparatado modelo de Estado cometieron un error, tal vez uno de los mayores desde que España existe como Nación.*

ΩΩΩ

Fernando García Delgado, presentador del Telediario de televisión espanyola: *Últimamente andamos empeñados por aquí en hablar otras lenguas, aunque sean nuestras.*

ΩΩΩ

Santos Julià (*El País*): *Más vale dejar la historia en el lugar que le corresponde y no despistar a la "opinión pública europea" con el invento de una opresión española sobre Cataluña que se remontaría a la guerra de Sucesión y cuyo último episodio se llamó Francisco Franco.*

ΩΩΩ

Joan Carlos Rodríguez Ibarra, president d'Extremadura: *El discurso de los nacionalistas catalanes a los que oigo decir que trabajan para los vagos del sur, es insolidario y peligroso.*

La literatura mallorquina i la lluita de classes (5)

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

I passam al segle XVI. El malestar social que des de la centúria precedent no havia fet sinó créixer, motivat encara més per la mala administració i l'excés de tributs, va acabar amb l'aixecament de les Germanies. Les masses, sota el nom d'agermanats, culpaven l'aristocràcia de tots els mals que patien, i aquesta, emparada per l'exèrcit i les classes burgeses, es van enfrontar als revolucionaris. Aleshores era emperador d'Espanya En Carles I. Al mateix temps, a Castella hi havia un moviment de signe diferent que alguns comparen amb el nostre, els Comuneros. El cabdill de la insurrecció fou en Joan Crespí (avui té un carrer a Santa Catalina). Totes les institucions gremials es posaren en guerra. Mai no s'havia vist a Mallorca una revolució més popular que aquesta: teixidors, sastres, paraires, vidriers, boters, ferrers, fusters...

Els agermanats conquistaren la ciutat i el Castell de Bellver. I es fan quasi amb el poder per espai de tres anys. Tres anys que tota l'illa estigué en poder dels sollevats amb excepció de la vila d'Alcúdia, on es varen refugiar els nobles i els perseguits. Diu la història que en Joan Crespí va morir a mans dels seus mateixos partidari i que el seu successor va ésser en Joanot Colom, paraire i el més representatiu instigador d'aquelles lluites. De tot això ens en parla el poeta Ramon Picó i Campomar, quan ens conta, en versos de romanç, la mort de Joan Crespí:

"Fou molt lletja malifeta
l'agafar-lo d'adormit,
de sorpresa l'agafaren
a mestre Joan Crespí:
cara a cara no podien
tots els nobles mallorquins,
que el cap de la Germania
bé valia per deu mil."

I a l'any 1523 el virrei Gurrea posava fi a la revolució agermanada. I els nobles prenien represàlies. En Carles I, Emperador de les Espanyes, després de saber els motius dels rebels per posar en marxa aquell moviment popular, els concedeix l'amnistia... però a l'hora de la veritat, tots els caps de la Germania foren executats cruelment i mutilats els seus cossos i exposats a la vergonya pública a les portes de les muralles. Els seus bens confiscats. I els seus descendents privats de càrrecs públics...

Ja no demanava el poble igualtat. Ni justícia. Havia quedat ben establert qui era el més fort, qui tenia en el moment crucial les màquines de matar i el poder. Succeïa el que Ramon Llull ens conta en el seu llibre de faules que titulà Llibre de les Bèsties:

"D'aquí avant gran inimitat serà entre bèsties qui mengen herba car lo rei e sos consellers mengen carn, e vosaltres no havets en son consell nenguna bèstia que sia de vostra natura, ni que vostre dret mantenga..."

I així el poble, marginat de la cosa pública, viurà la resta del segle dins el quietisme i l'afalagament del seu emperador, qui quan visità Mallorca en ocasió de la malaurada expedició d'Alger no trobarà un sol rebel. Només una guarda d'ovelles disposada a passar fam. I d'aquesta manera, els pagesos omplen amb tota casta de queviures les nombroses naus de la reial armada, gest que els durà pocs dies després a menjar-se les ungles. (continuarà) Ω

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

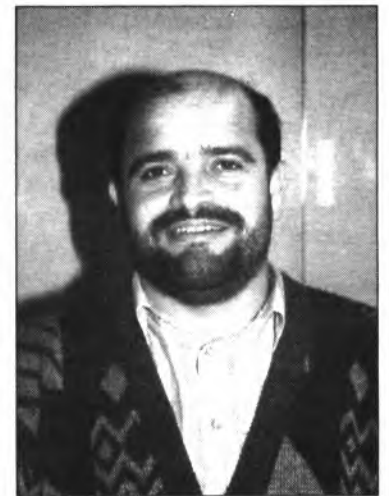
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

La família Gredilla-Riutort, de s'Arenal, fa un any que obren la cafeteria Tomàs, a les Meravelles.

En Mateu Perelló, més conegut per en Mateu des Cement perquè son pare tenia un magatzem de material de construcció a s'Arenal, de jove tenia camions i traguava marès i aigua. També va regentar l'agència de viatges Arenal Tours. Ara fa catorze anys que va obrir Sa Foganya, un dels primers llocs de despatx d'hamburgueses i cervesa a Son Verí de s'Arenal.

En Guillem Morro, del Pilarí, de jove feia feina a les pedreres de marès, més tard va aprendre llanterneria a can Amer fins que l'any 1985 es va associar amb en Francesc Mulet, de s'Aranjassa, per fundar Comercial Mulet i Morro. Actualment són desset persones que venen i que instal·len sales de banys, calefacció, motors de treure aigua i tot allò que fa la vida més confortable.

Són n'Ursula Català i les seves empleades. Fa poc temps que n'Ursula ha obert un saló d'estètica al carrer Berga de s'Arenal. Fan tractaments facials i corporals, hidromassatges, neteja de cutis, sauna, solàrium, depilacions, gimnàstica passiva, perruqueria i més coses.

**Immigrant! Els teus fills
són tan mallorquins com
els fills dels mallorquins.
Exigeix escoles catalanes
al teu poble o barri.**

José María Aznar en dades i cites

Veix a Madrid el 25 de febrer de 1953. De signe és Piscis. Son pare, l'Aznar, era directiu d'empreses de ràdio i director de la de Cinema a l'època en Fraga dirigia el Ministeri d'Educació i Turisme. Va créixer en una família acomodada i rica. El seu padrí, Manuel Aznar, fou director del diari *El Sol* al·l'època del general Franco. És més petit de quatre ger-

unos años más tarde, cuando le preguntaban: ¿Qué quieres ser?, respondía: ¿Yo?, presidente del Gobierno." (*Tiempo*, 23-10-95)

De jove, a n'Aznar li agradava anar a la discoteca, però no lligava quasi mai perquè era tímida, segons conta Raimundo Castro a *El sucesor*.

Només se sap d'una sola al·lota: Ana Botella, a qui va conèixer durant un viatge de fi de curs de Dret. Es casaren el 28

amb un bon tassó de vi de la Ribera del Duero. No cuina ni en vol aprendre (*Panorama*, 19-4-93). "Procuro dormir siete horas. Es lo que me pide el cuerpo." (*El País Semanal*, 15-11-92) Els seus esports són l'esquí, el tennis i el paddle. Els seus autors preferits: Delibes, Goitysolo, Benet i Cela. Li agrada la música de Bethoven, Bruce Springsteen i Elton John (*Babelia*, 31-7-93).

"No tengo un carácter extrovertido, no soy bromista." (*El País*, 10-9-89) "Para una mentalidad más liberal, el problema no consiste en tener carisma, sino en tener razón." (*Cambio 16*, 28-12-92)

"He notado muchas veces la soledad, la he sentido a gritos." (*El País*, 10-9-89) "No estoy dispuesto a sacrificar toda la vida a la política. Naturalmente, estoy dispuesto a cumplir con absoluta disciplina y rigurosidad con las obligaciones que tengo. Pero quien sacrifica todo a una cosa acaba siendo prisionero de eso, y no es una buena receta para la vida, en absoluto." (*Panorama*, 14-4-93) "Reconozco que entre la gente y yo hay un muro de incomunicación que a veces soy incapaz de superar." (*El País Semanal*, 15-9-92) "Me me niego a quitarme el bigote, que llevo desde los 19 años, ni a vestirme ni a peinarme como me digan. Ha habido hasta un imbécil que dijo que tenía un problema físico que me impedía mover el labio superior. Tenía que haberle dado un mordisco para demostrarle lo bien que me funciona." (*El País*, 5-11-89) "Qué voy a pensar yo del desnudismo. Que está muy bien en una jovencita y bastante peor en una señora de 70 años." (*El País*, 15-11-89) "Nunca me he fumado un porro." (*El País Semanal*, 15-11-92) "El Ayuntamiento de Gernica", conta n'Aznar a un article a *Nueva*

En Pere Alomar, de Llubí, na Margalida Gamundí, de Muro, i en Manolo Caballero, d'Espanya, fa un any que s'associaren per obrir una sastreria de peces de pell a les Galeries Cupido, a Sometime.

José María Aznar rep un premi escolar al col·legi del Pilar.

Manolo, missèr, Mercecienciada en art, i Elvira, pintora.

Estudia al col·legi de la Señora del Pilar. No era un bon alumne, i tampoc no estudiava bé. "Sí, yo llevaba unas calzoncillos bastante notables, y no me daba cuenta de que hacer pasillos por los excesos en las sesiones del pelo." (*El Sol*, 23-5-93) Va destacar com a jugador de futbol. El seu pare, Manuel Aznar, fou director del diari *El Sol* al·l'època del general Franco. És més petit de quatre ger-

d'octubre de 1977. Tenen tres fills: José María, 17 anys; Ana, 14 anys, i Alonso, 7 anys. "De joven, las chicas venían a buscarme." (*Gente*, 5-5-91)

Es va llicenciar en Dret a la Universitat Complutense de Madrid i va aconseguir plaça, per oposició, com a inspector financer i tributari. Parla francès i té nocions d'anglès. Sabem que entén el català, encara que no el parla.

Als 16 anys va escriure una carta al *Diario SP*, en la qual defensava el falangisme sindicalista, republicà i antifranquista. (*El sucesor*)

És de religió catòlica, de missa setmanal. Li agrada l'arròs

Riona, "aprueba por unanimidad retirar la medalla de la villa, así como todos los honores, al anterior jefe de Estado, que aunque moleste a muchos gobernó durante 40 años y se llamaba Franco." (*El País*, 19-5-95) "No me identifico con la derecha clásica española." (*El País*, 3-6-93)

Érem a un hotel de Cales de Mallorca, terme de Manacor a un sopar del PP devers l'any 1992. A la roda de premsa que va precedir el sopar, n'Aznar, en Canyelles i tota la plana major del PP balear. Els periodistes mallorquins fan preguntes a n'Aznar, totes en castellà, suposant que per "educació" o per "respecte". En Mateu Joan i Florit, de ca na Mariona de Sant Joan, director d'aquesta revista, pregunta a n'Aznar: "Senyor Aznar, si sortiu elegit president del Govern espanyol..." Aquí el president Canyelles interromp: "Mateu", diu, "aquest senyor és foraster i no t'entén..." "Idò que me posin un intèrpret," contest jo, ja amb la sang a la cresta. "Jo te faré d'intèrpret", acaba en Canyelles... "Idò, si guanyau les eleccions, que no ens donareu un concert econòmic com el que tenen els bascos i els navarros, que cobren tots els impostos i paguen una espècie de lloger a l'Estat?" "He entendido perfecta-

Pere Martínez i el seu nebot, tots dos de Son Sardina, fa un any que obriren una botiga de lloguer de bicicletes i de motos al carrer Sant Bartomeu de s'Arenal.

mente y digo no! Los vascos y los navarros tienen unas leyes forales que nosotros respetamos, pero las otras regiones del Estado tienen que contribuir al erario público como han hecho hasta ahora." Tots els del PP callaren com a morts, acataren la decisió de n'Aznar de continuar amb el seu espoli fiscal a la nostra terra i quedaren admirats pel fet que un senyor foraster (paraules textuales d'en Canyelles) entengués un periodista de la Prens Forana de Mallorca sense necessitat d'intèrpret. Mateu Joan i Florit Ω

STÒRIES DEL DESENCÍS
Editorial Moll

DA D'ARTISTA
Llibres del Segle

de **M. López Crespi**

ls podeu trobar a les llibreries mallorquines

VORAS VETERINARI

Víctor Raduà i Subirà

Tel. 26 44 18
24 h. Tel. mòbil 908 636 438
c/ Bmeu. Riutort, 7 • Can Pastilla

L'ESTEL de Mallorca

EL MILLOR SUPORT DE LA VOSTRA EMPRESA A MALLORCA !!!

Maquillatge permanent
Micropigmentació
Ungles Esculpides,
de Porcellana,
Fibra, Gel, etc...

Claudie
Palma-París

c/ Maria Antònia Salvà, 42 • s'Arenal 07600
Tel. (71) 44 13 68 • Fax (71) 44 13 68

FORAST ERADES

Lorenzo Contreras: Ya veremos si algún día, dentro de las exigencias del matrimonio de intereses, no nos sale el "molt honorable", el inspirador bajo cuerda del "freedom for Catalonia", con la teoría de la representación diplomática catalana en organizaciones internacionales. Por ahora ha amagado con la presencia en la UNESCO, lo cual tiene hasta cierto punto bemoles.

ΩΩΩ

Federico Jiménez Losantos: La campaña nacionalista contra el PP, en la que ha participado de forma especialmente virulenta y artera el superespía Serra, ha tenido en el "Avui" su encíclica permanente.

ΩΩΩ

Juan Carlos de Borbón a *Época*: "Señor..., y de la boda del Príncipe, ¿qué?". "Algún día habrá que traspasar el negocio".

ΩΩΩ

Federico Jiménez Losantos: De forma incomprensible, el PSOE se ha aplicado sin ninguna necesidad a deshacer el tejido nacional. En Cataluña y en Valencia se fomenta un nacionalismo tan suicida como el del PP en Baleares y en Galicia.

ΩΩΩ

Martín Prieto, escriptor: Pujol es un habilísimo político al que hay que estudiar con lupa porque está pletórico de recovecos y retrancas; no en balde es el decano de los políticos que mandan algo en este país. Yendo al tópico, quisiera ser Simón Bolívar en Cataluña, pero sabe que no es ésa su hora. Y el papel, o papelón, de ser Bismark en España, no le place representarlo. Pujol lo que quiere es ser judío, y más propiamente israelita. Lo que le gustaría a Pujol es haber sido david Ben Gurion.

ΩΩΩ

Martín Prieto, periodista: ¿Qué han pactado estos dos? Pujol tiene más circunvalaciones cerebrales que el resto de los mortales, Y Aznar es por naturaleza un secretista. Menuda pareja. (...) Dicho brutalmente: Aznar sólo quiere ser investido presidente, y luego ya veremos, y Pujol sólo pretende rascar todo lo que pueda a cambio de sus votos. Total: una negociación de tenderos, con perdón de los tenderos. Vamos a vivir una etapa apasionante.

CARN CAPOLADA

Braveheart

JAUME SASTRE

L'any 1982 fou la pel·lícula *Ghandi* sobre la independència de l'Índia. L'any 1992 fou la pel·lícula de Spike Lee, *Malcom X*, sobre el racisme contra els afroamericans als USA. El 1996 serà l'any de la pel·lícula de Mel Gibson, *Braveheart*, sobre el líder de la independència d'Escòcia, William Wallace, esquarterat i sanat de viu en viu pels anglesos l'any 1305 a Londres. *Braveheart* és un pel·lícula de visió recomanable per als mallorquins ja que substituït personatges i escenari geogràfic té bastants paral·lelismes amb la nostra història. D'entrada William Wallace podria ser molt bé el mallorquí Joanot Colom, el cabdill de les germanies esquarterat pels espanyols dia 3 de juny de l'any 1523. El suborn que fa la monarquia anglesa comprant alguns nobles escocesos amb títols i terres a Anglaterra; la traïció de part d'aquesta noblesa que s'alia amb l'enemic exterior per mantenir els seus privilegis feudals; les lluites de clans que afebleixen els escocesos; l'autoengany del pactisme enfront del nacionalisme desacomplexat, valent i provocatiu que desafia l'ocupant; la lluita de l'enginy contra la força a la qual els escocesos han de recórrer per vencer un enemic més poderós; el maquiavelisme sense escrúpols del rei anglès que el porta a combatre els escocesos amb els irlandesos; l'estar darrera la roca i la por que englaverna els oprimits, etc. Tots aquests ingredients que es repeteixen amb més o manco intensitat en qualsevol procés de colonització, són ben presents en aquest film en el qual si substituïm els anglesos pels espanyols i els escocesos pels mallorquins, allà hi veurem tot déu, des dels botifarres Nicolás Cotoner i Antonio Alemany, fins al nacionalisme poruc del Tio Tom i acabant també amb els defensors del barco de rejilla que provoquen els anglesos mostrant-los el cul i la titola. Ah, me n'oblidava, en aquesta pel·lícula també hi veurem el príncep Felipe, futur rei d'Espanya.

Braveheart ha causat una profunda irritació a Anglaterra. Normal. Al colonitzador no li agrada sentir la història contada des del punt de vista dels oprimits. En aquest cas, els independentistes escocesos han tingut a favor la complicitat de les ex-

Mateu Joan, Jaume Sastre i el missèr Sebastià Frau, en un moment del judici contra el col·laborador de L'ESTEL. Per fer front a la sentència racista del jutge Quintana Carretero, s'ha obert un compte corrent que trobareu a la p. 26.

colònies britàniques: Austràlia i els Estats Units d'Amèrica. D'entrada, la pel·lícula ha estat interpretada i dirigida per l'australià Mel Gibson; i per efigitó, el film ha estat guardonat per Hollywood. Tot plegat un cop molt fort a l'orgull imperialista anglès. Ja aniria bé que el Sr. Jordi Pujol, a més de preocupar-se d'exportar la festa de Sant Jordi arreu del món -ja se sap, allò de la flor i el llibre- i el Sr. Cristòfol Soler finançassin superproduccions històriques interpretades per actors i actrius de primera línia mundial sobre la Guerra dels Segadors, la Guerra de Successió o sobre figures com el general Moragues o Joanot Colom.

Nacionalisme Tio Tom

El nacionalisme Tio Tom té calfreds quan ens sent utilitzar expressions de rebuig contra el colonitzador com *Barco de rejilla* o paraules com *foraster*. El Tio Tom tanca els ulls al fet que escriptors com Jacint Verdager van emprar expressions del tipus *Via fora!* i mots com *foraster* emprat com a sinònim d'espanyol:

*Tu, de sos braços de mare
n'has vist arrencar sos fills,
empenyent-los terra enfora
pel gust de veure'ls morir,
mentre tropes forasteres
en sos braços feien niu,
fent serrals d'aquestes viles,
d'aqueixos camps cementirs.*

També el poeta noucentista Josep Carner i Puig-Oriol (Barcelona 1884 - Brussel·les 1970), l'autor de *Nabí*, va començar el sonet 1714 amb els següents versos:

*Oh valentia funeral del setge,
bandera que esparraca el foraster!*

*En terra jau, nafrat, el banderer;
la mort arriba que el seu mal li
[metja.*

Estar darrera la roca

Josep Mascaró Pasarius, disabte dia 9 de març va afirmar a la premsa: **Una de les característiques bàsiques dels mallorquins és estar darrera la roca. Però aquest comportament sempre ha vingut per necessitat perquè si no haguéssim estat darrera la roca ens haurien eliminat com a poble** (DdM). Dilluns dia 8 d'abril, l'ex-jugador blaugrana i actual entrenador del Mallorca, Víctor Muñoz, va afirmar que el que més li cridava l'atenció dels mallorquins és **"la indecisió, no enfrontar-se a la realitat"**. (DM 8.IV.96).

Estar darrera la roca, vet ací un dels tòpics que circulen més a l'hora de definir el caràcter col·lectiu dels mallorquins. És cert, però aquest tòpic, pregunt jo? I si és cert, és exclusiu dels mallorquins? Per a mi, aquesta frase tan palpada i rebregada, es pot aplicar a qualsevol poble, nació o col·lectiu que no s'ha desempallegat de l'autoodi i de la mentalitat d'esclau. De fet, el colonitzat que no es reconeix a si mateix com a tal, per definició està castrat, ha perdut l'hàbit de qualsevol participació activa en la història, és individualista, no té iniciativa pròpia, està a l'expectativa i a veure-les venir. Però això no ha estat sempre així. Si volem entendre el present cal interrogar el passat i aquí no s'ha d'oblidar que després de la brutal repressió que va seguir la revolta de les Germanies (1521-1523) Ciutat va perdre un 35'55% de la població i la Part Forana de Mallorca en va perdre el 42'78%. Ω

El Lobby per la Independència convoca els premis Barco i Llaüt

El Lobby per la independència - Mallorca ha convocat els premis **Barco i Llaüt** els destinataris dels quals seran, primer, aquelles persones o entitats que hagin destacat en l'atac o menyspreu cap als drets nacionals, culturals, lingüístics, econòmics, etc. de Mallorca durant els darrers dotze mesos; i segon, el premi **Llaüt** serà atorgat a la persona o entitat que hagi contribuït especialment a la recuperació d'aquests drets. Els dos premis consistents en unes figures de disseny exclusiu tindran una periodicitat anual i seran lliurats durant un sopar el 23 de juny, revetlla de sant Joan, data que uneix simbòlicament els Països Catalans. Totes les persones interessades a proposar candidats es poden dirigir a l'Apartat de Correus 531 de Ciutat. **Redacció Ω**

... els llibres en català - anglès que ha distribuït DM han estat un gran èxit i han tingut una gran acceptació?

ΩΩΩ

... el 28'5% dels malalts d'Insalud a Balears han d'esperar més de dos mesos per esser atesos per un especialista?

ΩΩΩ

... una de cada tres persones han d'esperar més de mitja hora per esser atesos en el servici d'urgències de Son Dureta?

ΩΩΩ

... només el 20% dels alumnes de les autoescoles de Balears aproven el test teòric a la primera?

La màfia de l'aigua amenaça de mort Jaume Sastre

Dilluns dia 15 d'abril, al contestador automàtic de L'ESTEL va quedar enregistrada la següent cridada telefònica que més avall transcrivim literalment. Immediatament es va fer una denúncia i es va posar a disposició del jutjat de guàrdia aquest missatge:

"Bones! Sóc un company del senyor Ventura Rubí a s'Ajuntament de Sencelles. Aquest missatge és per al senyor Jaume Sastre per dir-li que és un fill de puta i que vagi alerta a lo que escriu, no; i que procuri no deixar aparcat es seu cotxe an es carrer perquè el trobarà cremat; i que vagi alerta també a tancar bé ses portes de ca seva perquè també les trobarà cremades, no; i si torna a xerrar del senyor Ventura Rubí o se tornar a ficar-se amb qualcú més li puc assegurar que el matarem".

Ventura Rubí.

CRIDA A LA CIUTADANIA!

AJUDAU-NOS A IDENTIFICAR ELS MAFIOSOS QUE AMENACEN DE MORT

L'ESTEL de Mallorca posa a disposició dels ciutadans i ciutadanes el telèfon **27 23 27** on podran escoltar de viva veu les amenaces telefòniques. No cal dir que agraiem qual-sevol pista que pugui ajudar a identificar la veu dels mafiosos de l'aigua i que podeu fer arribar a l'ap. de correus 531 de Ciutat o al telèfon de la redacció de L'ESTEL 26 50 05 Ω

Nova acció repressiva contra el nacionalisme mallorquí

(Comunicat datat dia 27 d'abril)
El **Lobby per la independència - Mallorca**, un grup de pressió que actua en defensa dels drets nacionals (polítics, econòmics, lingüístics i culturals) de la ciutadania de Mallorca i de la resta dels Països Catalans, es veu obligat a comunicar a l'opinió pública l'acció repressiva de què va esser víctima per part de la Policia Local de Palma quan divendres dia 26 d'abril, a les 21'37 hores, va denunciar (Denúncia núm. 0220728) un grup d'inte-

grants d'aquesta organització i tot seguit va requisar els fulls de propaganda que repartien d'una manera pacífica a l'entrada del recinte de la FERIA DE ABRIL.

Quan fa poques setmanes, la POLICIA LOCAL de Sevilla va humiliar, vexar i retenir quatre hores al calabós al popular entrenador mallorquí de futbol, LLORENÇ SERRA FERRER, per parlar mallorquí amb la seva esposa a l'aeroport de Sevilla, resulta indignant que ara la POLICIA LOCAL de Palma actui d'una manera repressiva contra els mallorquins i el que és cent vegades pitjor, sota les pressions del president de la Casa Regional d'Andalusia, ANTONIO GALISTEO, i del president del Grup Fer, FAUSTO FERRERO. Els mallorquins no volem esser estrangers dins ca nostra i, apel·lant al dret universal de llibertat d'expressió i d'opinió, tenim tot el dret del món a

GALERIA DE FANTASMES

Jiménez Losantos

JOSEP PALOU

L'any 1981, poc després del cop d'estat del 23-F, es va publicar al Diario 16 de Madrid el "Manifiesto de los 2.300", un atac frontal contra Catalunya en què es reclamava un suposat dret dels xarnegos a no haver d'aprendre mai el català. L'escrit, que apel·lava a una falsa tolerància, el signava una caterva de colonitzadors espanyols, bàsicament professors i funcionaris, que no volien renunciar als privilegis atorgats per Felipe V *por justo derecho de conquista*. En aquells instants crucials els catalans varen anar vius, i començaren un seguit de mobilitzacions que culminaren amb el naixement de la Crida a la Solidaritat.

Un dels artífexs del Manifiesto va ser Federico Jiménez Losantos, un escriptor madrileny que va viure com un rei a Barcelona mentre el català va estar prohibit per Franco. Quan va veure que la normalització lingüística anava endavant, per molt de Manifiesto que hi hagués, se'n va tornar tot felló cap a Madrid per continuar la seva croada ultraespanyolista. Ell, que sempre havia anat de progrer per la vida, es va posar a col·laborar com si res a mitjans com l'ABC, la COPE o Época.

En Jiménez va trobar que el PSOE no acabava d'aturar els peus als catalans, i que l'única solució era un relleu al govern espanyol. Va apostar tots els trumfos al PP i José María Aznar, a qui fins i tot va assessorar en política lingüística, i de moment la cosa va anar vent en popa. El 94 es guanyaven les eleccions europees i s'estrenava la cançoneta de l'estiu: "Pujol, enano, habla en castellano". El 95 es repetia la jugada, i les enquestes per al 96 del seu amic Amando de Miguel (un dels signants del Manifiesto, i com ell mateix rebotat de Barcelona) donaven majoria absoluta al partit que havia de tornar a imposar *el sentido nacional*. Emperò resulta que de Miguel l'havia cagada, i Jiménez Losantos va veure desesperat com Aznar, la gran esperança espanyola, començava a festejar *los catalanes*.

El cebaiol que se n'ha duit deu haver estat molt fort, perquè aquesta vegada se n'ha anat a viure a Miami. Però no cal preocupar-nos: no ha perdut de vista els Països Catalans. L'altre vespre va dir que els Estats Units comencen a semblar-s'hi, amb això de defensar la llengua pròpia enfront de l'espanyol. Ω

defensar la nostra llengua, cultura i costums davant el colonialisme espanyol que vol convertir Mallorca en una província andalusa.

LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA responsabilitza directament el president de la Casa Regional de Andalusia a Palma, ANTONIO GALISTEO, i el Grup Fer, FAUSTO FERRERO, d'aquesta acció repressiva

contra els mallorquins i la cultura de Mallorca, manifesta la seva solidaritat amb tots els grups de ball de bot que veuen com el PP els castiga a pa i a aigua en matèria de subvencions i ajudes mentre dona milions a la FERIA DE ABRIL i anuncia noves accions de protesta i de mobilització contra la presència de la FERIA DE ABRIL a Mallorca. Ω

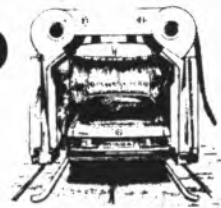
Fausto Herrero, Joan Bauçà i Antònia Isern, a la feria de Abril.

ANUNCIAU-VOS A

L'ESTEL
de Mallorca

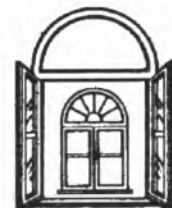
LA VOSTRA EMPRESA
HI SORTIRÀ GUANYANT

LAVAUTO
ARENAL

Compra-venda d'automòbils
Rentat automàtic en 10 minuts
Canvis d'olis. Pneumàtics

Carretera Militar, 217 (davant l'Ambulatori)
Tel. 26 56 18 • s'Arenal de Mallorca

CRISTALLERIA
ARENAL

ACRISTALLAMENT D'OBRES
SERVEI PERMANENT HOSTELERIA
FUSTERIA EN ALUMINI
DECORACIÓ DISCOTEQUES, SALES DE FESTA
MIRALLS MURALS
CRISTALL DE SEGURETAT I ANTIBALES

c/ Quarter, 31 • s'Arenal
Tel/fax 49 27 13 - 26 75 15 (contestador automàtic)

Gimnàstica: medicina preventiva

A diferència de les màquines, els organismes vius es deterioren amb la inactivitat. Hipòcrates ja parlava d'aquest fenomen: "Allò que s'utilitza es desenvolupa, allò que no s'utilitza, degenera."

El nostre sistema de vida actual, còmode, fàcil, amb abundància d'aliments, ens ha dut malalties noves (obesitat, malalties del cor, hipertensió, trastorns metabòlics, depressions, mal d'esquena, etc.

Per combatre aquestes malalties hi ha una manera fàcil i eficaç: la gimnàstica, que és una medicina preventiva.

Ja no es practica la gimnàstica per una qüestió d'estètica. Fer gimnàstica millora el funcionament del nostre cor, afavoreix el rec sanguini, la circulació, guareix l'asma, la diabetis, l'artrosi, la flaccidesa, el mal d'esquena, la menopausa, la depressió...

Al nostre gimnàs practicam el *fitness*, que és la manera de fer gimnàstica més fàcil i eficaç per a la dona de qualsevol edat. El *fitness* ataca directament aquestes zones delicades i tan femenines que són els malucs, els pits, els glutis.

Des d'aquesta columna, que amablement m'ha ofert aquest periòdic, vull enviar aquest missatge: solament nosaltres som els responsables de la nostra bona o mala forma física i de la nostra bona o mala salut. No és qüestió de complir molts d'anys, sinó de fer-ho amb una bona qualitat de vida. Anima't a practicar el *fitness*. És la teva millor assegurança de vida!

Si vols més informació sobre aquest tema, truca'ns al 280577. T'informarem amb molt de gust.
Pere Marquès, director del Gimnàs Woman Ω

Immigrant! Tu no pots ensenyar la llengua mallorquina als teus fills, però els mestres a l'escola sí que ho poden fer. Exigeix escoles catalanes al teu barri o al teu poble.

Parlem clar i llampant

JOAN ANTONI ESTADES DE MONTCAIRE I BISBAL

La Feria de Abril

Personalment, la Feria de Abril, ací, a Ciutat (no massa enfora del manicomi), ni me va ni me deixa de venir. Però, ara que revé com la xulla, què punyetes fa aquesta festa a Mallorca?

Que jo sàpiga, Mallorca no és Sevilla ni Còrdova. Si no tenc mala memòria, no és a Sevilla on, l'any de l'Expo, xiularen en Cañellas "por hablar en polaco y no en español com Dios manda"?

Per tant, és clar com l'aigua: andalusos i costums andalusos a Andalusia; ací, a Mallorca, només volem gent mallorquina i costums mallorquins. No és una qüestió de racisme, simplement és lògica, sentit comú.

La paraula "punyetes" ja sé que escandalitzarà les orelles massa delicades dels fariseus de costum. Aquells que no obren mai boca quan Televisió Espanyola amolla els seus "coño!" i "joder!" M'escandalitza més, a mi, veure que els mallorquins deixam que els forasters de parla castellana i els estrangers fan i desfan a ca nostra i n som capaços de posar a retxa la gent de força i presó, els malfeiners que ens envia el batle de Marbella.

Comunistes i feixistes, cosins germans

Ací no em referesc a tal o qual personatge que pugui militar o deixar de militar en un partit dit comunista o feixista. Em referesc als sistemes comunista i feixista, que tenen més punts de convergència que no de divergència. Que el comunisme es cobresqui amb la capa de Carles Marx i el feixisme ho faci amb la de l'exaltació del propi estat, per a mi és totalment intrascendent.

Ambdós són sistemes totalitaris, dictatorials i sectaris. Ambdós empen un vocabulari molt paregut i senten una alèrgia ben semblant a les llibertats individuals. Per tot allò on han implantat llur sistema, hi ha hagut dictadura i policia política.

El déu del sistema comunista pur (o sia, el de Lenin, Troski i Stalin) és el del materialisme areligiós; el del sistema feixista igualment pur, com el de Mussolini i, sobretot, el de Hitler, és el panteisme pagà. Per tant, deu reals del mateix.

Els nacionalistes dels Països Catalans no tenim res a guanyar amb un i altre sistema. Són sistemes forasters. Ω

LIBERTAT CASTELLÀ OPTATIU

No a la imposició del castellà
Castellà voluntari i optatiu

SOM A EUROPA

Volem l'anglès o l'alemany
millor que no l'espanyol

A Castella castellà
A ca nostra, català

L'ESTEL de Mallorca
SUBSCRIBIU-VOS-HI

LA CUINA DE NA TONINA

Ous i caragols

ANTÒNIA SERRANO I DARDER

autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Quan hom es vol referir a dues coses males de lligar pot dir: "No mesclen ous amb caragols." Malgrat el títol, no tinc cap mena d'intenció de mesclar ous amb caragols, aquesta serà l'excusa per parlar-vos del caragol: Mol-lusc gasteròpode pulmonat proveït d'una closca en espiral i quatre tentacles al cap, com el defineix el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, i conegut vulgarment per caragol bover, viuda o caragola (segons sigui el seu aspecte exterior).

Veurem algunes de les propietats lúdiques, curatives, jardineres i gastronòmiques dels caragols. Aprenent tot això, l'aprofitament fins al màxim d'aquest animalet tan simpàtic és cosa feta.

Lúdiques. Si un dia de pluja anam a cercar caragols podem fer quatre coses:

1. Una formosa i humida excursió.
2. Estalviarem doblers del pressupost de joguines si reservam un quern de bovers dins una caragolera i després d'un quants dies els donam als infants perquè es passin l'horabaixa cantant-los allò de:

Caragol treu banya, / nirem a la muntanya,
caragol bover: / I jo també vendré!

3. Quan hagin tret la banya, podem fer una cursa de caragols.
4. Al moment de lliurar els premis de la cursa, podem treure la ximbomba i cantar gloses com aquesta:

Es caragols, de matins, / pasturen per sa roada,
i en trobar penya xapada / se n'hi entren per dedins.¹

Curatives.² Si menjam tres vegades caragols cuinats el mes de maig no tindrem febre durant l'any.

Si volem curar les anèmies ens hem d'engolir un caragol cruu (fora la closca), durant set dies, en dejú.³

Si menjam caragols el dia de sant Marc (25 d'abril) no serem tocats de feridura.

Si el Divendres Sant cercam caragols, els guisam i menjam (tot el mateix dia) tampoc ens tocarà la feridura.⁴

Jardineres. Quan sembram una alfabeguera, cobrirem el cul del cossiol de closques de caragol amb la boca cap amunt. Conservaran aigua a dintre i les arrels de l'alfabeguera estaran sempre humides.

Gastronòmiques. He deixat en darrer lloc la gastronomia per resaltar la importància i la perseverància dels caragols a la nostra cuina.

Diu Miquel Ferrà a *L'ahir i l'avui de la cuina mallorquina*: "Podríem dir sense cap dubte que els caragols són tal volta l'aliment més prehistòric que es coneix." Perquè, segons això, aquest és un llegat dels habitants dels talaiots que ha arribat als nostres dies. El que no sabem és si durarà molts més segles, ja que de cada vegada més l'illa té més habitants i menys caragols. Ja ho deia el meu avi: "Tothom cerca i ningú no ha perdut res!"

Amb els caragols, llevat de mesclar-los amb ous, en podem fer diversos plats. Vegeu-ne uns quants: caragols torrats; caragols bullits amb herbes; caragols amb llet; caragols cuinats; caragols amb sopes; caragols amb arròs; caragols fregits; caragols amb fideus; caragols amb allioli; caragols sense closca.⁵ Aquesta darrera recepta ha destruït la meua teoria de no mesclar ous amb caragols. Madò Coloma fa una amanida de caragols, lletuga, patates bullides i la salsa que hi posa per amanir-la conté ous bullits.

És molt important beure llet o vi amb els caragols, hom diu que si bevem aigua fan mal perquè els caragols s'anegen.⁶

Per acabar, vegeu el consell que, sobre els caragols, don a la pàgina 148 de *Les receptes de na Tonina*: No n'hem d'anar a cercar si no estam segurs que el terreny no està contaminat amb pesticides, a més, moltes voreres de camins estan tractats amb mataherbes i el resultat pot ser perillós. Val més comprar-los en un lloc de confiança. El mateix dic del fonoll i les herbes.

¹ *Cançoner Popular de Mallorca* (volum segon) de Rafel Ginard Bauçà, T.O.R., pàgina 27.

² L'autora no aconsella ni es fa responsable de l'efectivitat dels tractaments esmentats. Són simplement remeis recollits de boca de gent mallorquina.

³ Segons tradició oral, recollides a Palma.

⁴ Segons tradició oral, recollides a Campanet.

⁵ Segons tradició oral, recollida a Mallorca.

⁶ *Cocina Selecta Mallorquina* de Coloma Abrines Vidal, pàgina 224.

Creació de la "Feria de Abril"

Ara que ha acabat la "Feria de Abril", amb l'assistència de les primeres autoritats mallorquines que gaudeixen d'allò més menjant *pescaito*, prenent un *fino* i ballant sevillanes, volem fer un poc d'història d'aquesta famosa *feria*, la qual ens ha fet arribar el nostre subscriptor Miquel Alemany, de l'apotecaria de Gènova.

Amb l'objecte de facilitar als pagesos sevillans l'adquisició de bestiar per a les feines agrícoles de l'estiu sense que s'haguessin de desplaçar a altres pobles de la comarca, un il·lustre regidor de Sevilla, nascut a Catalunya, anomenat Narcís Bonaplata, va tenir la idea de crear una fira de bestiar a Sevilla durant el mes d'abril.

Va comunicar la idea a un altre il·lustre regidor, don José María Ibarra, primer comte d'Ibarra, i havent redactat ambdós el projecte, fou aprovat i subscrit pel corregidor, que era el marquès de Montelirio, que l'envià tot d'una a Madrid on, gràcies als bons oficis del diputat don Fermín de la Fuente y Apechea, amic de n'Ibarra, va aconseguir que la reina dona Isabel II ordenàs el seu dictamen i en signàs l'aprovació. El primer escrit fou redactat l'any 1846 i l'aprovació reial va venir l'any següent.

Hi va haver una forta oposició per part de les ciutats que tenien fires i es consideraven perjudicades, principalment Carmona i Mairena. Aquesta oposició fou convertida en arma política pel diputat Iribarren. A la fi, Iribarren fou derrotat i la fira va poder celebrar-se per primera vegada l'any 1848.

El seu emplaçament fou el Prado de San Sebastián, uns terrenys abandonats on ningú volia edificar per esser el lloc més lúgubre de Sevilla. Hi havia dos cementeris, el de San Sebastián i el de Los Pobres, a més, aquell havia estat el lloc de cremadissa de la *Santa Inquisición*, de trist record, on havien estat cremats molts de sevillans.

Al principi el públic es va resistir a anar a un lloc tan tètric, però el segon dia la fira fou molt concorreguda. Els mercaders i els venedors de bestiar, per protegir-se del sol, posaren tendes de campanya de lona. Aquestes tendes, passats uns anys, s'anomenaren "*casetas*".

La curiositat va empènyer a anar a la festa nombroses dames sevillanes amb els seus carruatges tirats per cavalls; allò que havia començat amb un mercat de bestiar, va passar a convertir-se en una distracció i en un lloc de trobada, i les "*casetas*", al rang de lloc per convidar les amistats a ballar.

La concurrència d'externs el primer any fou de 25.000 persones que deixaren a Sevilla 400.000 duros, una xifra fabulosa en aquell temps. (De la *Història de Sevilla*) Ω

Cal conèixer el nostre País, la nostra història, la nostra gent, les nostres muntanyes, boscos i ciutats. Cal conèixer per estimar, i s'ha d'estimar per lluitar.

Ramon, a El Día.

N'Antoni Martínez, de s'Arenal, fa dos mesos que ha obert la *cerveceria La Costa*, al carrer Sant Cristòfol. Despatxa tapes, hamburgueses i plats combinats. També té un saló de jocs infantils.

A Mallorca ja tenim una cultura: la cultura catalana

El tema que tractam avui és només un reflex superficial d'un molt més complex i d'un abast més gran: la immigració.

La immigració, un tema molt delicat, davant el qual molta de gent pensa críticament, però pocs diuen en veu alta el que en pensen per por. Perquè gent pagada pel sistema, com SOS Racisme o Càritas Catòlica, els acusin d'un suposat i en la majoria dels casos inexistent racisme.

La nostra posició sobre aquest tema és la que fa només uns pocs anys defensaven la immensa majoria dels partits parlamentaris i organitzacions culturals: els immigrants s'han d'integrar a Mallorca, començant aquesta integració per la llengua. En aquest context, no hi ha d'haver cap dubte a reconèixer com a mallorquí qualsevol nouvingut, sempre que hagi fet aquest esforç d'adaptació.

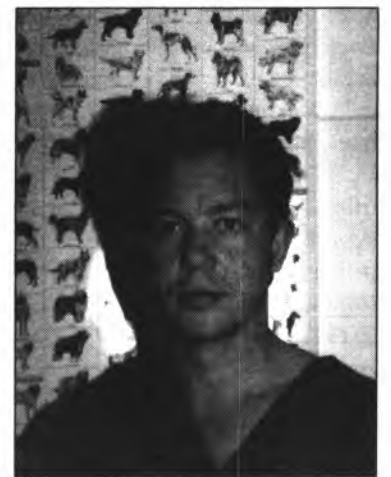
Avui, però, aquells que fa poc defensaven això s'han girat cap allà on bufa el vent i ens parlen de "mestissatge", de "barreja de cultures"... Ens diuen que les "sevillanes" han de formar part de la cultura mallorquina del futur...

Nosaltres ens mostrem contraris a aquesta barreja per diversos

motius, que per qüestions d'espai ara no podem detallar. Direm el més important: amb la barreja amb la cultura espanyola o amb l'àrab, els mallorquins no hi tenim res a guanyar i ho tenim tot per perdre. Per posar només un exemple: què podem guanyar, els mallorquins, amb una "barreja" amb una cultura com l'àrab que inclou la castració de les al·lotes adolescents? Què podem aprendre dels espanyols? La "Fiesta Nacional"?

A Mallorca tenim ja una cultura pròpia, prou rica i original perquè hàgim de barrejar-la amb altres suposades cultures que ens han arribat darrerament a ca nostra. I això no vol dir que nosaltres menyspreem en cap manera cap altra cultura espanyola o àrab. Al contrari: les respectem i els desitjarem llarga vida... però al seu territori propi i històric, que és on han nascut i s'han de desenvolupar.

Per altra banda, aquest mestissatge no és res més que una cortina de fum per dissimular la progressiva desaparició de la llengua i la cultura catalanes, una desaparició que, siguem realistes, avança dia a dia. Per evitar-ho només hi ha una manera: la fermesa en la lluita contra manifestacions com la "Feria de Abril". M. J. Ω

El manescal Olaf Thamm, de Berlín, fa dos mesos que ha obert consultoria, juntament amb el seu germà que també és manescal, al carrer Dragónera de s'Arenal.

En Joan Fernández, de Jaén, fa tres anys que regenta el Taller J. R. de reparació de cotxes, al carrer Menorca de s'Arenal.

TENNIS SON RIGO

Tennis **Squash**
Futbol-sala **Volei**
Hàndbol **Mini-golf**
Petanca **Tennis taula**
Cir. footing **Gimnàs**

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

VENDA DE BITLLETS vaixell i avió
VIATGES ORGANITZATS
EXCURSIONS PER TOTA L'ILLA
LLOGUER DE COTXES I MOTOS
TELÈFONS PÚBLICS I FAX

c/ Marbella Centre Comercial Royal Cristina, 4
Tel. 74 30 53 • Fax 74 30 53 • s'Arenal (Palma)

LAS MARAVILLAS RENT A CAR

Tipus de cotxe	Preus per dia • Precios por día • Prices per day • Tages presise • Prix par jour			Assegurança
Typo de coche	1 a 3	4 a 7	8 a 15	Seguro
Type of car				Insurance
Wagentyp				Versicherung
Type de voiture				Assurance
Seat Marbella	1.800	1.400	1.200	1.300
Opel Corsa	2.000	1.600	1.400	1.300
W. Polo	-	-	-	-
Fiat Uno	-	-	-	-
Peugeot 106	-	-	-	-
Ford Fiesta	-	-	-	-
Fiat Open	2.300	1.800	1.700	1.400
Sun Ruff	-	-	-	-
Peugeot 205	2.300	1.800	1.700	1.400
Ford Orion air c.	6.000	5.500	5.000	2.000
Suzuki S	5.000	4.800	4.600	2.000
Minibus 8p.	6.600	6.400	6.000	2.500

Entre balnearis 6 i 7 • Tel. 26 41 25 • Fax 26 43 39
Llaüt, 40 • Plaça dels Nins, 36 • Les Meravelles • Platja de Palma

Miquel López Crespí: una vida dedicada a la lluita per la llibertat del nostre poble

Com van ser els seus primers contactes amb l'oposició?

—Des de molt petit em vaig interessar pel problema de la injustícia social. La lluita contra el que considerava injust fou el que em va fer entrar en la política. Per exemple, al col·legi Lluís Vives teníem una cèl·lula juvenil comunista sense cap contacte amb el P"CE d'aquí. Tenia 15 anys. Per les nits escoltàvem Ràdio España Independiente que tenia una secció setmanal en català. Va esser llavors quan descobríem que hi havia una cultura que ens amagaven. En els col·legis, en l'ambient de la cultura oficial tot era Franco, José Antonio i el Imperio Español. La primera vegada que vaig sentir en Raimon va esser per Ràdio España Independiente. Varen passar Al Vent quan encara no existia el disc. Jo era el corresponent a Mallorca i signava "Nova Mallorca". Més endavant, a Llibres Mallorca, vaig descobrir tot un món: llibres en català, les rondalles mallorquines, Espriu, Rosselló-Pòrcel, Pere Quart, discos —començava la Nova Cançó. Cabdals foren també els primers recitals de cançó catalana organitzats per Joventuts Musicals al castell de Bellver. En Llombart de la Peña n'animà a escriure. Vaig aprendre a escriure en català d'una manera autodidacta i amb la gramàtica d'en Moll.

—I entra al PCE?

—Mai no vaig entrar al P"CE d'aquí?

—Aleshores?

—Formàvem part d'una cèl·lula juvenil comunista i érem estudiants de quart de batxiller (any 62). Teníem contacte directe amb París i no teníem res a veure amb el P"CE d'aquí. Les primeres detencions són de l'any 62 per fer unes pintades a favor de la vaga d'Astúries. Ens agafaren a la carretera de Son Rapinya. Es parlà d'una condemna d'un any de reformatori que finalment no es concretà per raons d'amistats familiars. L'any 63 em varen tornar a detenir amb motiu de l'assassinat per part de la dictadura de Julià Grimau. A començaments dels anys seixanta, la nostra activitat principal consistia en comentar les informacions de la ràdio i en fer pintades.

—Per què no entra al PCE?

—Ja abans del 68, amb les lectures que feia (Marx, Lenin, Che Guevara, Rosa Luxemburg, An-

Mateu Joan, director de L'ESTEL, Damià Pons, conseller de Cultura del CIM, i M. López, escriptor. (Foto: F. Amengual.)

dreu Nin Trostqui, Gramsci...) i amb el meu progressiu coneixement de la història del moviment obrer (degeneració burocràtica de la Revolució soviètica, extermini per part del P"CE dels revolucionaris del POUM l'any 37, etc) m'adonava que la direcció carrillista del P"CE havia abandonat qualsevol perspectiva de lluita anticapitalista. Era un discurs sense cap mena de relació amb el marxisme. No podia militar dins d'un partit que només pretenia l'establiment d'una democràcia formal burgesa. I això era molt abans del maig del 68! Reconec l'heroisme dels militants anònims del P"CE que durant quaranta anys lluitaren per la llibertat però en aquell temps jo ja tenia clar que Carrillo no volia ni el socialisme ni la República. Vendria la lluita dels seus militants per qualsevol almoina que li oferís el poder. No em vaig equivocar.

—En què discrepava?

—Durant la transició vérem com el P"CE no qüestionava els aparells d'Estat heretats del feixisme. Per exemple: els torturadors de la Brigada Social eren intocables (els carrillistes no volien sentir parlar de la dissolució de la Brigada Social). Bona part de l'actual corrupció ve donada per haver acceptat totes aquestes herències del franquisme sense exigir-ne una depuració dels elements més corruptes. Els dirigents del P"CE també es convertí en enemiga aferrissada de la lluita per la República (el P"CE es va tornar monàrquic) i del dret d'autodeterminació de les nacions oprimides de l'Estat. El carrillisme acceptà igualment l'economia de mercat capitalista —amb totes les injustícies del sistema actual d'explotació— i, amb la Constitució pactada amb els franquistes, barraven el pas a qualsevol possible canvi socialista.

—Als 70 entra a l'OEC.

—Sí, en aquells moments l'OEC arrebegava —a part de nombrosos militants— bona part de gent avui dia molt coneguda en diferents formacions polítiques, culturals i empresarials mallorquines: Jaume Obrador, Paco Mengod, Antoni Mir, Mateu Morro, Josep Capó, Margarida Chicano, Guillem Coll, Jaime Bueno, Maria Duran, Dora Muñoz, Mateu Ramis, Guillem Ramis, Antònia Pons, etc, etc.

—I arriba el 77 i la transició.

—La jugada de la burgesia, per marginar les organitzacions que no acceptàvem els pactes antipopulars a esques del poble, va esser legalitzar el carrillisme. A partir d'aleshores els grans mitjans de comunicació silenciaren totes les lluites i alternatives dels altres partits comunistes (POUM, OEC, PTE, MCI, LCR, POR...). Pareixia que només existien uns comunistes: els carrillistes. Fou una jugada perfecta per anar acabant amb el republicanisme històric i qualsevol referència autèntica al socialisme i al comunisme.

—Com arriba al PSM?

—A partir de les eleccions del 77 la majoria de l'OEC (agrupacions de barris, hotels sabata, fusta, estudiants...) no vàrem estar d'acord amb l'entrada de l'OEC dins el Moviment Comunista (MC). Ens decidírem a fer un procés unitari amb el PSM. Un petit grup dirigit per Antoni Mir decidí entrar dins el MCI.

—I després del seu pas pel PSM?

—A mitjans dels anys vuitanta vaig deixar la militància partidista i vaig reinitiar la meua antiga tasca d'escriptor. Aquests darrers anys he guanyat la majoria de premis literaris dels Països Catalans tant en poesia, teatre com en narrativa. Miquel Payeras *Memòria Viva* Ω

Cançons de batalla Damunt d'una terra

Lletra i música: Lluís Llach

Vaiet, et diuen que a les guerres
tan sols hi ha tristeses,
no s'hi guanya mai,
damunt d'aquesta terra encesa
tot allò que és feble
vol ignorar els mals.

I en Maurici va escoltant
però segueix a terra
sense fer-ne cas,
perquè uns altres li han dit tant
que la seva vida és patir
sota el fang.

Recorda les raons que un dia
varen canviar el signe
d'aquell temps passat.

Ell ha marcat la teua vida
amb una ferida
que tu has de curar.

I en Maurici va escoltant
pensa que ja pot saber el perquè dels mals.

Però se'n torna, està dubtant,
i altres veus ressonen tot al seu voltant.

Vaiet, no siguis anarquista
i ves a la conquesta
de l'honor més alt

que al teu costat tindràs la força
que ens porta l'ordre
i ens permet la pau.

Però en Maurici sap molt bé
que si només dubta poca cosa té.

En Maurici sap què fer:
trobarà els companys i sortirà al carrer. Ω

**Subscripció popular per
recórrer la sentència:**

**Llibreta d'estalvi Sa Nostra
2051 - 0017 - 03 - 0082962188**

**Contra la sentència racista del jutge Quintana Carretero,
anem al Tribunal de Drets Humans europeu
Subscripció popular. Comitè per la llibertat d'expressió**

Després que per la força de les armes i per dret de conquesta, l'imperialisme espanyol va reduir Mallorca a la condició de colònia, amb el **Decreto de Nueva Planta** (1715), es va iniciar la invasió de jutges i funcionaris forasters que tracten els mallorquins com esclaus i menyspreen la llengua i cultura catalanes. Fins fa pocs anys totes aquestes agressions racistes i xenòfobes anti-mallorquines quedaven dins la més absoluta impunitat. Avui, afortunadament, el nacionalisme mallorquí no és un afer intern d'Espanya sinó que constitueix un problema internacional dins el context europeu. Coherentment amb això, davant aquesta acció racista perpetrada pel jutge madrileny Pedro José Quintana Carretero cal recórrer primer a l'Audiència, després al Suprem i al Constitucional espanyol i finalment al Tribunal Europeu de Drets Humans. Atès que ens trobam davant una sentència que vol "esser un càstig exemplar" per intimidar el conjunt de la premsa en llengua catalana en general i el nacionalisme mallorquí en particular, aquest és el motiu pel qual feim una crida a la solidaritat i obrim la següent subscripció popular (a dalt).

Gloses

No ha perdut gens es temps
CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Il·larg temps que ha comandat
i Canyelles dins Mallorca
i estada cosa molt grossa
s palaus que ha aixecat.
ots ells de marbre forrats
nb màquines sofisticades,
nb unes gents ben pagades,
: personal augmentats.

ada ram té el seu palau
ie se'n contenen a dotzenes,
: gents joves totes plenes,
s resolent si hi anau.
i tot problemes trobau,
: res no en trauràs clarici'
quest és es gros judici,
: ure es fet, el censurau.

o és gens raro si costa
antenir tanta de gent,
fet el tenim present
ambé nostra resposta,
gallina fa sa posta
ls ous que li han posats,
s pollets quant ells són nats
ixen al niu seva closca.

i closca té molt valor
la saben defensar,
i tant per cent deixarà
treball de guardar-lo,
r això el director
posa es tant per cent,
gmentar-lo té present
r omplir el seu sarró.

ot això ho fa amb s'intent
tenir la gent contenta,
vot seu molt representa
r seguir de president.
I ha estat un element
ie de tot s'ha aprofitat,
tengut llevat posat
s llevant an es ponent.

i bomba arriba a explotar
an li encenen s'espoleta:
ta sa gran *jugaretta*
scoberta va quedar;
Aznar el va retirar,
perdé sa confiança,
gué: "Gent d'aquesta casta,
ib ella no hi vull contar."

i nostra Mallorca està
pot dir molt festejada,
olta de gent preparada
ib ganes de comandar.
olta promesa se fa
e tot ho arreglaran:
paga s'augmentaran,
cò mos succeirà.

s bagots se quedaran
seguts a sa cadira,
s passaran bona vida,

uns quants més n'hi sumaran.
Quant mos governi n'Aznar
n'hi afegirà des seus,
mos estrenyeran els lleus
a aquests que *pagos* faran.

Cap benefici tindrà
tot aquell contribuent
per mantenir tanta gent
que paper va embrutar;
es moment arribarà
que pegarem granerada
de sa gent aprofitada,
de ells, cap ne quedarà.

I si no hi feim així
mos menjaran ses orelles,
han estat com vives 'belles
que sa flor van a xuclar,
a casa seva durà
aquella mel que han trobada,
de la reina controlada
perquè no pugui penar.

Quina llum pot divisar
en el llunyà horitzó?,
cúmulo d'indecisió
a la gent ne sents parlar.
Sa fàbrica se fa tancar
pels impostos que posarien,
als patrons *apurarien*,
els obrers van despatxar.

Com tot polític serà
ara que n'Aznar ha entrat
li serà molt gros s'esclat,
molts de bagots trobarà
si és que les vol llevar,
en trobarà a milions
amb Ugeté i Comissions,
tindrà un bon berenar. Ω

C.I.D.E. Mon amour
Conya esportiva
Vicenç de son Rapinya

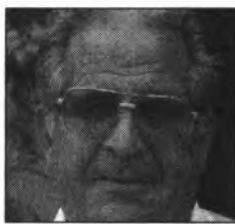
Quinze anys jugant a primera
donant als altres pel sac,
vos han fet escac i mat,
ja no fareu més caguera.

No vos bufarà collera,
cap sant de cara tendreu,
tot quan poseu ho perdreu,
sempre anireu endarrera. Ω

L'ESTEL
de Mallorca

Salutacions

Escandell

Em dic en Pep Escandell
i som natural d'Esporles
poble que té nobles normes
i, per altra part, molt bell.

Per molts ja som conegut
per escriure poesia,
jo només desitjaria
de tothom ser ben rebut.

Esper amb bona harmonia
a la gent ha d'agradar,
per poder continuar
amb humor i simpatia.

L'ESTEL, tan ben dirigit,
me permet el destacar
per poder felicitar
En Mateu Joan Florit,
perquè sia tot lo escrit
sempre digne d'alabar. Ω

Juan Carlos I:
«Zaplana, tienes
que aprender a
bailar sardanas»

Diari Levante

Mallorquí!
La llengua ca-
talana, pròpia
de les illes Ba-
lears, és oficial a Mallor-
ca. Els teus
fills tenen el
dret i el deure
de saber-la.
Exigeix esco-
les catalanes
al teu poble o
barriada.

Sa Festa d'es Jai

ES GALL

Això avui va de sa Fira
de Búger, Festa d'es Jai,
xalesta com una espira
i sana com un gra d'all.

Sí, Mallorca va de fires
i n'hi ha per tot arreu;
fruita és del temps, si bé ho
[mires...
Tothom volta, quan li lleu!

Sa d'es Jai és altra cosa,
altra cosa, de bon tros:
qui va allà la taula posa
per menjar-se un plat d'arròs.

Sa Fira d'es Jai de Búger
se fa sota un alzinar;
si fa sol, si no fa pluja,
l'any que ve hi he de tornar.

Festa i ball hi ha tot el dia
al bosc de Binissetí
i bona xafarderia
fins que es Jai torna acudir.

Ballant pots estirar comes
al so de balls mallorquins
i les al-lotes ses mames
gronxen saltant com a grins.

Si no hi pots trobar aimia,
ves-hi sol i en trobaràs:
sempre hi ha qui fora via,
cercant sort, troba el fracàs.

Tothom qui a la Festa puja
troba amics a forollons
i mai "Pareixes de Búger!"
te diran els bugerrons. Ω

**Recorda! Quan hakis llegit
aquet periòdic, si no en fas
la col·lecció, regala'l a un
amic, veí o parent. El país
ho necessita.**

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

GRUPO GIGANTE

Direcc
GIGAN
AREN.

CARNISSERIA

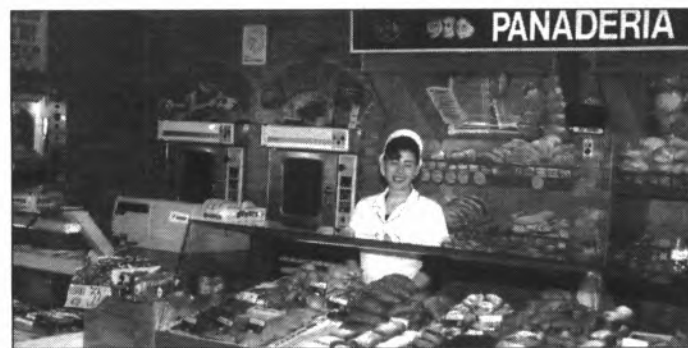
FILET CARN MAGRA DE PORC 545 PTA k
CARN DE VEDELLA AMB OS 498 PTA k

PEIX CONGELAT

LLAGOSTINS CUITS 1.565 PTA k
CALAMARS PLANXA 995 PTA k

FORN

BARRA DE PA 250 g 65 PTA
ENSAÏMADES PETITES
NATA, TRUFA, COCO 99 PTA

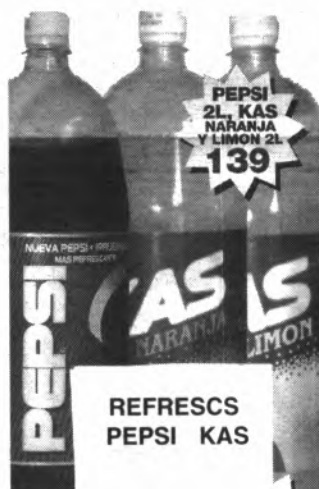
OFERTES del mes de maig

OLI CAIMARI

WHISKY VAT 69

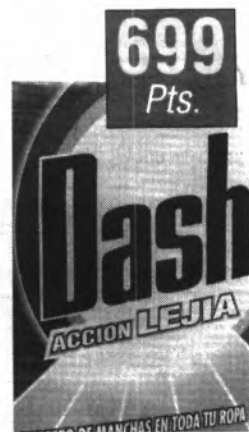
REFRESCS PEPSI KAS

CERVENA KINSMAN

TARTES GALA CAMY

DETERGENT DASH

XARCUTERIA

CUIXOT SERRANO SENSE OS 1.190 PT
FORMATGE GOUDA 795 PTA k

PEIX FRESC

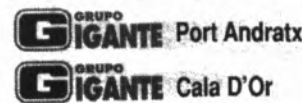
GRAN ASSORTIT EN PEIXOS I MARIS
REBUTS DIÀRIAMENT DELS DIFEREN
PORTS D'ESPANYA

FRUITERIA

PATATES BOSSA 5 k 30 PTA/k
LLETUGUES 34 PTA unitat

A GIGANTE, L'ESPEREN GRANS PROFESSIONALS DE L'ALIMENTACIÓ PER OFERIR-LI LA MILLOR SELECCIÓ D'ARTICLES NACIONALS I D'IMPORT

OFERTES VÁLIDES TRET D'ERROR TIPOGRÀFIC O ACABAMENT D'EXISTÈNCIES, DIRIGIDES A CONSUMIDORS FINALS, PER TANT EL GRUPO GIGANTE ES RESERVA EL DRET A FIXAR LA QUANTITAT MÀXIMA DE COMPRA PER ARTICLE ALS NO CONSUMIDOR